25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6841 — 5 ՅՈՒԼԻՍ 1908 — ՇԱԲԱԹ — 19 ՃԷՄԱԶԻ-ԻԼ-ԱԽԻՐ 1326 — 18 Juillet 1908 — 25me année — № 6841

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Գ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՈՅԼԱՑ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՈՅԼԱՑ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՈՅԼԱՑ 25 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱ�massis

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — 10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Constantinople, Galata

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄ

ՀՈՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՐՈՒ ՀԱՄԱԶԱՅՆԵՑՆԵԼՈՎ ԵՒ ՇԱՐԱՅԱՐԵԼՈՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

238. ՅԻՍՈՒՍ ԿՈՒՌԱՆԶԵՆԱՑ
Ղուկ. ԻԱ. 37-38. Յովհ. ԺԲ. 36

Հռովմայ 783 տարւոյ ապրիլ 4 և նիսանի 12 երեքշաբթին, շատ նշանաւոր օր մը եղաւ էր Յիսուսի կեանքին մէջ, ինչպէս որ քարոզութեանց վերջին օրուան ալ վայել էր ըլլալ։ Բեթանիայէ Երուսաղէմ գալուն բացատրած էր Քսենիին չսրնալուն խորհուրդը. տաճարին մէջ իմացուցած էր իր երկային իշխանութեան ծագումը. խօսած էր երկու օրդիներուն, չար մշակներուն և հարսանեաց սեղանին առակները, պատասխանած էր տուրքին և յարութեան և մեծ պատուիրանին վերաբերեալ հարցումներուն. Դուս թէ և որդւոյ Դաւթի հարցումը ուղղած էր փարիսեցիներուն, տասիկ կերպով յանդիմանած և վայ կարդացած էր կեղծաւորներուն վրայ. այրին լուման էր գված, հեթանոս ուխտաւորներուն բաղձանքն էր լսած, և իւր մեսիական գործունէութեան լրումն էր հաչական, յայտնելով իւր խաչելութիւնը, իմացնելով Նոր Ուխտի հաստատութիւնը, և գուշակելով Հին Ուխտին անկումը և տաճարին կործանումը։ Լրացած էր Յիսուսի գործունէութիւնը և կը սկսէր իւր մահուան փրկագործ անօրինութիւնը։ Չիթենեաց լեռնէն անդին չանցաւ Յիսուս այն երեկոյ, Բեթանիա չգնաց, ուր յայտնի էր իւր օթեւանը, ուզեց որ ոչ ոք գիտնայ իւր ո՛ւր ըլլալը, որպէս զի ապահովութեամբ իւր վրայ չյարձակին, ու բռնութեամբ կամ խաբէութեամբ իրեն վրայ ձեռք չդնեն, այլ լաւագոյն սեպեց լերան մէջ կողմը թաքստոցի մէջ մնալ, և ամէնէն անծանօթ մնալ այնտեղ իրեններուն հետ։ Յովհաննէս կը գրէ. «Զօրաւ թաքաւ ի նոցանէ», և Ղուկաս կը բացատրէ թէ «Ագռներ ի լերին որ կոչէր Չիթենեաց»։

Լուսնային նիսան տասի 13ին նախընթաց գիշերն էր. լուսինը դրեթէ լրացեալ կը լուսաւորէր Երուսաղէմ գաղաքը, և Յիսուս և առաքեալներ քաղաքին հանդիպակաց բլուրին Չիթենեաց դագաթէն կը դիտէին հուշկապուտ քաղաքը, որուն վրայ այնչափ մեծ գաղափարներ ունէին. բայց միանգամայն այդչափ սիրտ գուշակութիւններ ալ կ'ըլլային։ Մեկինիներուն մէջ չեն պակսիր ոմանք, որոնք կը կարծեն թէ Յիսուսի մարգարէական խօսակցութիւնները Երուսաղէմի վրայ, զոր քիչ առաջ պիտի բացատրենք, կատարեցան երբ քրիստոնէի չորքշաբթի գիշերը, լուսնի լոյսով դիտելով Երուսաղէմ քաղաքը։ Դաղափարը գեղեցիկ է և կատարելապէս բանաստեղծական, բայց չենք կարծեր թէ սիրայօժար պատմական ալ ըլլայ։ Աւետարանին մէջ բնաւ ակնարկ մը չկայ գիշերային խօսակցութեան. ընդհակառակն Ղուկասու գործածած ագահեր բառը կը ցուցնէ թէ գիշերային հանգիստ առնելով անցուցին այն գիշերը Չիթենեաց լերան վրայ. ձիթենիներու հովանիին ներքեւ և կամ քարափներու խոռոչներէ կազմուած պատսպարաններուն մէջ։ Յիսուսի և իրեններուն համար հանգիստի վերջնական գիշեր էր, եթէ հնար էր տասիկ յուզուած սիրտերու համար կատարեալ հանգիստ վայելել։

239. ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
Յովհ. ԺԲ. 37—43.

Յովհաննէս աւետարանիչ, Յիսուսի սիրելի աշակերտը, անոր զգացմանց ամենէն մօտն եղեակ և Յիսուսի խորհուրդներուն կատարելապէս մտերմի ու մանակից, այս նշանաւոր երեքշաբթին դէպքերէն բան մը չպատմեր փարիսեցիներու հետ եղած յարաբերութեանց վրայ. կը լսէ առակները և հարցումները և վայրերը, բայց ընդարձակօրէն կը պատմէ այն միտքի և սիրտի յուզումները որոնց ենթարկեալ էր Յիսուս, մարդկորէն նկատելով անցածը և կշռելով ներկան։ Այդ անցեալի և ներկայի բաղդատութեան մէջ ամէնէն ուժգին սիրտերու վրայ ծանրացող կէտը Յիսուսի քարոզութեանց զգալի ապարդիւնութիւնն էր։ Այնչափ հրաշքներէն, այնչափ աշխատութենէն, այնչափ քարոզութենէն, և այնչափ դղրդեցուցիչ դէպքերէն ետքը, պէտք էր որ բոլոր Գաղիլեան, որուն մէջ ծայրէ ծայր չշրջեցաւ Յիսուս, յօժարութեամբ ու միաձայնութեամբ աւետարանը ընդունած, Երկնից Արքայութեան աշակերտած և Յիսուսին հաւատաց դարձած ըլլար։ Մինչ ընդհակառակն երեւցածը մեծներուն կողմէ տասիկ և կատաղի հակառակութիւն մը էր, ամէն կերպ թշնամութեանց և դատապարտանաց գործերով զօրացած. իսկ ամբոխին կողմէ ցուցուածը մոլի և անդիտակից համակրութիւն մը էր, պարզապէս բժշկութեանց օգուտէն վաստակած, առանց վարդապետութեան խորը թափանցելու, և առանց հաստատուն հաւատքի կամ անկեղծ հաւատարմութեան նշաններ ցոյց տալու, միայն անձնական օգուտի տեսակէտէն փառաբանող և աղաղակող, և ոչ թէ ներքին զգացմամբ հեռեւող և հաւատացող։

Այդ խորհրդածութիւնը աւետարանիչը իւր կողմէն կը գրէ, տակաւ այնպիսի ձեւով մը՝ որ յայտնի կը ցուցնէ, թէ իւր կողմէն խօսած առեն Յիսուսի զգացմանց ալ թարգման ելլալ կը կարծէ, վասն զի Յիսուսի վերջնական որոշումը և յուսաբեկ կեղծաւորներէ քաշուիլը պատմելէն եւսը, «Զօրաւ թաքաւ ի նոցանէ», անմիջապէս իւր փաստ ու բացատրութիւն վրայ կը բերէ. «Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա, և նոքա ոչ հաւատային ի նա», ուր սկսուածին ետը պատճառաբանութեան վասն զի ոյժը կ'զգենու։ Այդ խուսք երեւոյթը, աւետարանչին կարծեօք, պէտք չէր իւր անակնկալ ինչ նկատել, որովհետեւ չատ կանուխէն Եսայի մարգարէ նախասացած էր այդ երեւոյթը և կանխաւ գուշակած էր թէ քարոզութեանց հաւատացող պիտի չըլլայ, և ի հաստատութիւն յառաջ կը բերէ Եսայիէն երկու վկայութիւններ. «Տէր, ո՞ հաւատայ ի լուր մեր, և բազուկ տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ», և միւսն ալ. «Կուրացոյց զաչս նոցա, և ապիւեցոյց զսիրտս նոցա, զի մի՛ տեսցեն աչօք և իմացցեն սրտիւք, և դարձցին և բժկեցից զնոսա»։ Սոյն վկայութիւնները եւսայիէն մէջ գրուած են հեռեւեալ կերպով. «Տէ՛ր, ո՞ հաւատաց լրոյ մերում, և բազուկ տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ» (Ես. ԾԳ. 1). և յետոյ. «Թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանրացան լուան, և զաչս իւրեանց կոփուցին, զի մի՛ երբեք տեսանիցեն աչօք և լուիցեն ականջօք և իմանայցեն սրտիւք, և դարձայցեն և բժկեցից զնոսա» (Ես. Զ. 10)։ Առաջին վկայութիւնը նոյնութեամբ յառաջ բերուած է, ոչ նոյնպէս և երկրորդը, ուր բայերու և դէմքերու տարբերութիւն կայ, զի մինչ Եսայի կ'ըսէ թէ իրենք իրենց աչուրնին և ականջնին գոցեցին որ չտեսնեն ու չլսեն, Յովհաննէս կը գրէ թէ ուրիշ մէն է որ անոնց աչքն ու ականջը գոցեց։ Սակայն այդ ուրիշը պէտք չէ իմանալ. իբր թէ Աստուած ինքն անօրէններուն աչքն ու ականջը ու սիրտը գոցած ըլլայ։ Այդ ամէն տարբերութեան երեւոյթը կ'անհետանայ, երբոր իմանանք թէ իրենց չարութիւնը իրենց աչքն ու ականջը գոցեց, որ ըսել կ'ուզայ թէ իրենք իրենց աչքն ու ականջը գոցեցին, համաձայն Եսայիի բնագիրին։

Ուրիշ դիտելու կէտ մէն ալ կայ այդ վկայութեանց մասին։ Եսայիի խօսքը, մանաւանդ երկրորդ վկայութեան մէջ, իւր ժամանակի ժողովուրդին համար է, վասն զի նոյն ինքն Եսայի իր վրայ կը խօսի, որուն Աստուած կը հրամայէր որ երթայ ու քարոզէ իւր ժողովուրդին. և այս ժողովուրդն էր որ կամաւ աչքն ու ականջը կը գոցէր։ Իսկ առաջին վկայութիւնը ընդհանուր կերպով մեսիական ընդունուած հաստատէ մը առնուած է։ Յովհաննէս ընդհակառակն այնպէս իմն կը ցուցնէ, իբր թէ իրօք Յիսուսի ժամանակից ժողովուրդին անհաւատութիւնը Եսայիէ գուշակուած ըլլար, վասն զի կը գրէ. «Նոքա ոչ հաւատային ի նա, զի լցցի բանն Եսայեայ մարգարէի», և կամ «Ոչ կարէին հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ Եսայի». և ի վերջոյ կը յարէ. «Զայս ասաց Եսայի, զի եսես զվառս նորա և խստեցաւ վասն նորա»։ Համաձայն այդ բացատրութեան պէտք է ընդունինք թէ Եսայիի խօսքերը մարգարէական էին Յիսուսի համար։ Արդէն առաջին վկայութեան ուղղակի մեսիական լինելը ընդհանուր կերպով ընդունուած է, իսկ երկրորդ վկայութեան համար եթէ ուղղակի մարգարէական պիտի չկրնանք ըսել, կրնանք զայն իբր օրինակապէս մարգարէական ըսել, վասն զի Ս. Գրոց մէջ չատ են իրեր և անձեր և դէպքեր որք օրինակ են Քրիստոսի. և անոնց վրայ զուսլուսանները օրինակապէս մարգարէական են. օրինակ իմն զատական գառն ոսկորներուն չկոտրիլը և Յիսուսի ոսկորներուն խաչին վրայ չփչրուիլը (Ելից ԺԲ. 46. և Յովհ. ԺԹ. 36)։ Աւելցնենք նաեւ որ ինչ որ Եսայի Աստուծոյ կը վերագրէ, Յովհաննէս զայն կը վերագրէ Յիսուսի, որով Քրիստոսի աստուածութեան գեղեցիկ փաստ մը կ'ընձեռէ, երկուքն ի մի նոյնացնելով։

Երբոր աւետարանիչը կը ցուցնի թէ բոլոր մեծամեծներ Յիսուսի հաւատալ չուզեցին, կը դիտէ, որ թէեւ որոշաքանչիւր հաւատացողներ չեղուցան, սակայն ներքնաբար հաւատացողներ գտնուեցան, և թէ այսպիսիներ բազմամբ ալ էին, այլ չէին համարձակիր ինքզինքնին յայտնել, որ չըլլայ թէ սինեդրիոնի փարիսեցիական ժողովէն նզովուին և հրէական ժողովուրդէն մերժուին և որբութեանց հաղորդակցութենէն զրկուին։ Այսպիսիներուն ընթացքը աւետարանիչը կը պատրաստէ, որովհետեւ մարդկային փառքը Աստուծոյ փառքէն նախադասեցին, Աստուծոյ սէրը մարդուն սիրոյն յետադասեցին, երկայնին աւելի սիրեցին քան երկնայինը, սուտը յանպէս, ե՞րբ լինիցի այդ և զի՞նչ նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ»։ Այդ խօսքերը յայտնի կերպով Երուսաղէմի և տաճարի կործանման կ'ակնարկեն, տակաւ Մատթէոս յաւելուած մը ալ ունի. «Եւ վախճանի աշխարհիս», որ բուսական նիւթ քնծայած է մեկնիչներու բացատրութեանց. մանաւանդ որ կատարած ասխարհիս բացատրութիւնը ուրիշ լեզուներու մէջ բառական ճշդութեամբ կը հնչէ իւր Լրումն ժամանակաց։ և ոչ թէ հրէական ուխտարհին կամ թէ տաճարի կեանքին կամ թէ Հին Ուխտի ժամանակին վրայ կը մեկնուի, այլ կ'իմացուի իւր աշխարհին վերջը և հանդերձեալ կենաց սկզբնաւորութիւնը։

Այս ենթադրութեամբ առաքեալներուն հարցումն ալ, Յիսուսի բացատրութիւններն ալ երկու տարբեր կատարածներու շուրջը դարձած կ'ըլլան. կատարած հին ուխտի և կատարած աշխարհի, կործանուած տաճարի և կործանուած երկրի, գալուստ Յիսուսի աւետարանի յայտնութեամբ և գալուստ Յիսուսի վերջին դատաստանի համար։ Պատմական պարագաներ զորս յառաջ բերինք մինչեւ հիմայ՝ տիրապէտ երուսաղէմի և տաճարի և Հին Ուխտի չուրջը կը դառնային, տակաւ ոչինչ կ'արգելու ըսել. թէ այն երկար խօսակցութեանց մէջ, որք տեղի ունեցան անշուշտ Երուսաղէմէն մինչեւ Չիթենեաց լեռը և երեկոյեն մինչեւ առաւօտ դեռ չհանդչած և կամ արթննալէն ետքը, անմիջական և մերձաւոր կատարածին հետ, վերջնական և հեռաւոր կատարածն ալ խառնեց Յիսուս, իբր մին միւսին օրինակ, և իբր մին միւսին խնայական պարտ, և առաքեալներն ալ անկէ յորդորուեցան երկու հարցումները իրարու խառնել։

Մեկնիչներէն չատեր աշխատած են Յիսուսի բացատրութեանց մէջ բաժանում մը մտցնել, և բոլորը երկու մասերու զատելով, մին Երուսաղէմի վերջին և միւսը աշխարհի կատարածին պատասխանել, տակաւ չատ դժուարին, չըսեմ բանազատիչ եղած է այդպիսի բաժանումի մը կազմութիւնը։ Հեռաւորագոյն նկատուած է երկուքը իրարու խառնել. չատ ադամ նոյն խօսքին մէջ, մերձաւոր օրինակականը և հեռաւորը իսկայինը ի միասին տեսնել, և երբեմն ալ միայն և միւսին առանձնայատուկ կէտերը իրարմէ զատել և զատարար իմանալ։ Իրաւ որ այսպիսի ենթադրութիւն մը քիչ մը չփոթ կ'ընծայէ ամբողջ հատուածին կանոնաւոր իմացուածը, տակաւին մենք ստէպ դիտել տուած ենք, որ աւետարանիչներ ոչ թէ իրենց կողմէն կանոնաւոր խմբագրութիւն մը կազմելու դիտաւորութիւն ունեցած են, արուեստական գրութեանց կանոններու հետեւողութեամբ, այլ պարզապէս քաղուած մը կ'ընծայեն մեզ Յիսուսի վարդապետական պատգամներէն և հրաշալի գործունէութենէն և փրկագործ անօրինութիւններէն, առանց ժամանակագրական կարգ կամ արամբանական կապ դնելու իրենց ասելիքներուն մէջ։

Այսչափ ինչ ընդհանուր կերպով դիտելէն ետքը, կ'անցնինք Չիթենեաց քարոզին զանազան մասերուն բացատրութիւնները տալ, որչափ հնար է համառօտաբար, և չատանալով ակնարկներ միայն ընել Յիսուսի գուշակութեանց և պատմական եղելութեանց միջեւ դրուելիք բաղդատութեանց նկատմամբ։

241. ՍՈՒՏ ՔՐԻՍՏՈՍՆԵՐ
Մատթ. ԻԴ. 4-5. Մարկ. ԺԳ. 5-6. Ղուկ. ԻԱ. 8

Յիսուս կը հաւանի առաքեալներուն ուղած բացատրութիւնը տալ, և խնդրուած նշաններն ալ ցուցնել, որովհետեւ նպատակ ունի թէ՝ իրեններուն հաւատքը զօրացնել, երբոր իւր գուշակութիւնները իրականան, և թէ՝ իրեններուն օգնած լինել, որպէս զի նշանները տեսնելով հաւատացին գիտակ ըլլան և պարտաւորուին զգուշութիւնները կատարեն և վտանգներէ զերծ մնան։ Վերագոյնդ ըսինք թէ Յիսուսի խօսքերը մերձաւոր և անմիջական իմաստով Երուսաղէմի կործանման կը պատկանին, որ իրօք տեղի ունեցաւ Հռովմայ 823 և Քրիստոսի 70 թուականին, Յիսուսի խօսած օրէն ճիշդ 40 տարի ետքը, և այնպիսի ճշդութեամբ որ հրացում կը պատճառէ ամէն մեկնաբան։ Այդ գուշակութիւնները չատ նման ու կատարելապէս համաձայն կերպով գրած են Մատթէոս և Մարկոս և Ղուկաս, երեքն ալ վերոյիշեալ 70 թուականէն առաջ իրենց կեանքերնին կնքած հեղինակներ, և չատ խորին խորհրդով մը զանց կ'ընէ գրել Յովհաննէս, որ գուշակութեանց իրականանալը տեսաւ և տեսնելէն տարիներ ետքը այս աշխարհէ մեկնեցաւ, որով գուշակութիւնները գրել աւելորդ դատեց։ Դիտանք Յիսուսի խօսածներուն։

Առանց չատ կանխաբանութեանց Յիսուս կը սկսի մի առ մի թուել այն եղելութիւնները, որոնք Երուսաղէմի և տաճարի կործանումէն առաջ տեղի պիտի ունենան, և հետեւաբար հետեւորդ գործողութեանց իբր նշան կը ծառայեն։ Այդ կարգին մէջ իբր առաջին կը յիշէ սուտ Քրիստոսներու բազմանալը։ Հրէական ժողովուրդը իւր մարգարէներու խօսամանց և կանխագուշակութեանց համաձայն Մեսիա-Քրիստոս-Օծեալ փրկիչի մը գալստեան կը սպասէր, և նոյն մարգարէութեանց զօրութեամբ Մեսիային գալստեան ժամանակը հասած լինելն ալ կը զգար։ Այդ համոզումը իւր հիմ կը ծառայէր ամէն խաբերայի քով՝ ինքզինքը իբր Մեսիա հռչակել և մէջտեղ ելնել և միամիտները խաբել և չփոթութեանց պատճառ ըլլալ։ Անոր համար խրատելով մը կ'ըսէ Յիսուս.— «Զգոյշ եղէք, չըլլայ թէ ասոր անոր խօսքերէն խաբուիք, վասն զի չատեր պիտի ելլան որ ինձի սեփական Մեսիա կամ Քրիստոս անունը վրանին պիտի առնեն, և ինքզինքնին իբր փրկիչ պիտի ձեւացնեն, և պիտի հրապուչեն իբր թէ իրենց խօսացուած Մեսիան ելլան, և պիտի յաջողին մա՛ մը միամիտներ ալ խաբել ու մոլորեցնել, բայց դուք զգոյշ եղէք, չըլլայ որ առանկներուն խօսքերէն խաբուիք»։

Յիսուսէ ետքը երեւցած սուտ Քրիստոսներէն Ս. Գրիքոր կը յիշէ Թեւդաս Գալիլիացին (Գործ. Ե. 36), Սիմոն Մագը (Գործ. Ը. 9). և Անանուն Եգիպտացին (Գործ. ԻԱ. 38), սակայն այսպիսիներ չատ աւելի բազմացան Հռովմայ 813 և Քրիստոսի 60 թուականներէն ետքը, ինչպէս որ կը պատմէ նոյն ինքն Յովսեպոս հրէայ պատմիչը, որ այդ միջոցին գործերը և Երուսաղէմի կործանումը մանրապատում յառաջ կը բերէ, ըստ ամենայնի հաստատելով Յիսուսի գուշակութիւնները։ Յովսեպոսէ զատ Տակիտոս և Դիոն Կասիոս հեթանոս պատմիչներէն ալ չատ կարեւոր պարագաներ ունինք Յիսուսի գուշակութեանց հաստատութեան համար։

ԴՈՆԱՍԻՐ

ՊՂՆՁԱԳՈՅՆ ՅԵՂԸ

Իսլանդայի ձկնորսներ անուն վէպին համբաւաւոր հեղինակը, Բիէռ Լոդի, այդ գերազանցապէս ցեղագիր բանաստեղծը, ինչպէս անուանած էր զայն Ֆրանսայի որպիսա քրոնիկագիր մը, վերջերս Ֆի կառոյի մէջ շատ գեղեցիկ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեց եգիպտական ժողովուրդին վրայ, պղնձագոյն ու վարսա Ցելլահին վրայ։ Գաղափար մը ասլու համար այդ չնորհալի ու բանաստեղծական գրութեան վրայ, մաս մը թարգմանօրէն կը ներկայացնեմ հոս։

«Երբ ձայնէ բաղկացեալ միօրինակ երգ մը, որ անչուշտ առաջին Փարաւոնին ժամանակէն մնացած ըլլալու է, այսօր իսկ կը հնչեցնէ դեռ Նեղոսի ջուրերու ասատութեան տեսն, ամէն օր, այդ նուիրական գեսին ափերուն վրայ, Ցելդայէն մինչեւ Նուպիա։ Կիսամերկ և պղնձագոյն անձեր այս երգին ձայներով կը բարեւեն զիրար արեւածագին, երբ իրենց յաւիտենականապէս միօրինակ աշխատութիւնը սկսին, և այդ երգով կը վերջացնեն իրենց օրական աշխատութիւնը։ Աշխատութիւնի երգն է։ Շատուն չունէ սարքուած նախնական գործիք մըն է, որ կը բաղկանայ կայմէ մը և անոր վրայ շղեղ կերպով կապուած երկար առագաստակալէ մը որուն ծայրին վրայ պղնձէ ասան մը կայ։ Պղնձամարդը, այն է Ցելլանը, շարժուն մէջ կը դնէ փայտէ այդ լծակը. պղնձէ ասանը ջուրին մէջ կը մխրճէ և այդ լծակով վեր կը բարձրացնէ զայն արագաթռ, այնպէս որ դատիվայրի մը բարձր կէտին վրայ գանուող մարդ մը կրնայ բռնել ջուրով լեցուն ասանը։ Այս մարդը այդ բարձունքին վրայ փռուած ջրամբարի մը մէջ կը պարպէ ասանը, որ նորէն ջուրին մէջ կ'իջնէ։ Այս շարժումը, այս ելեւէջը չի փոխուիր բնաւ. դարերով այսպէս շարունակուած է անփոփոխ, ինչպէս իրեն ընկերացող երգը, ինչպէս պղնձադէմ Ցելլահին ազնիւ դիմագիծերը, նուրբ շուրթերը, գեղեցիկ աչքերը, նուրբ ու երկար հասակը և լայն ուսերը։ Կիները որ մերթ ընդ մերթ վար իջնելեն գետին զարմարի բարձունքէն, Նեղոսէն ջուր առնելու և իրենց երկարաձեւ սափորներով ուրիշ տեղ փոխադրելու համար, այդ Ցելլահուհիները կ'ըսեմ, աննկարագրելի ու անօրինակելի շնորհ մը ունին իրենց շարժումներուն մէջ։ Իրենց ամբողջ հագուստը ոտ. քոյն է, և իրենց մէջ ամէնէն աղքատն իսկ ազնուական տիկնոջ մը չորոշդեսուին քաղանցքին պէս ուշադրութեան վրայէն զայն քսելով կը քալէ։ Աւազուտ սպիտակ դաշտին վրայ ոգաւոր կանանց պէս այս ուշադեղեսա կիներուն տեսքը չատ զարմանալի է։ Այս կիները մեքենական էակներ են կարծես. ասանք իրենց կեանքին մէջ որ և է կերպով կրթութիւն առած չեն, բայց ինչպէս երբեմն Նիլոսի աղջիկներուն, այնպէս ալ հիմա Ցելլահուհիներուն մարմնի ու շարժումի ազնուութիւն կը բռնեն։ Մեր կիներէն ո՛չ մէկը կարող չէ այնչափ վայելչօրէն պլուրիլ այդ սեւ քողին մէջ. մեր կիներէն և ոչ մէկը չի կրնար մերկ բազուկները այնչափ շնորհալի կերպով բարձրացնել գլխէն վեր և նեղոսի ջուրով լեցուն ծանր սափորը այնչափ կանոնաւորապէս կրել իր գլխուն վրայ, որ սափորը թեթեւ տարկալի մը պէս գլխուն վրայ տատանելով հանդերձ, ինքը պարելու պէս թեթեւ քայլերով յառաջանայ սիգապանծ։ Ցելլահ կնոջ զգեստը, որ կատարելապէս չի ծածկեր իր մարմնոյն վերին մասը, բաց կը թողու կուրծքերուն պղնձագոյն մարմը և անոնց դասական գեղեցկութիւնը։ Պզտիկ աղաղ, որոնք կիսամերկ և բազմութեամբ կը հեռանային իրենց մայրերուն կամ չափահաս քոյրերուն, գեղեցիկ տարածներ են, բայց չափազանց աղատ։ Աղաղը ֆելլահին մարմով, պահապան է առաղութեան։ Այնպէս են նաեւ եգիպտական գարշելի ճանճերը, որոնք հարիւրներով կը հանգչին կը մնան աղոց փոքրիկ մարմիններուն վրայ և ոչ օր մարդ կ'ուզենէ վանել զանոնք։

«Ասիկա կրաւորական վիճակն է երկաթէ մկանուներով օժտուած այս անխնայ և գեղեցիկ ցեղին, որուն կանանց փոքրիկ ձեռքերուն ոյժը շատ աւելի է մեր գեղացի ուսոյգ տղիկներու ձեռքերուն ոյժէն։ Ցելլահը խենդենալու առաջնան կը տիրէ իր հողը. իր իսկալն է, ինչ գինով որ ալ ըլլայ, քիչ մը հող ունի ելլայ. դաշտի կամ արտի կարը մը, զոր կարելի ըլլայ մշակել փայտէ նախնական արօրով, որ իր ձեւը դարերէ ի վեր անփոփոխ պահած է։ Սա՛ է Ցելլահին երազը և կեանքի նպատակը. կարը մը հող ունի ելլալ և անոր վրայ ապրիլ ու անոր վրայ կարենալ ննջել յաւիտենական քունը։ Ցելլահը, տյոր իր ոչխարներուն, կովերուն և այծերուն հետ միասեղ կը պառկի գետնին վրայ։ Բայց իր երկրին երբեմնի մեծվայելչութեան անհետացումը զրկած չէ զինքը ազնուականութեան վառանգութենէն. իր վարմունքն ու շարժուձեւերը տեսակ մը վեհութիւն ունին, որ մեր քաղաքակիրթ երկիրներու զարգացած ժողովուրդներուն մեծ մասին նախանձ կրնան շարժել։ Եւ այդ տղքատ ժողովուրդը, որ բախտէն նպաստաւորուած է փոքր հարստութեան մը տիրանալու, իրապէս իշխանավայել հիւրասիրութիւն մը կը ցուցնէ։ Ցեսին աղքատն ալ ոտքերուն ոտնաձայնը։

«Զեմ մոռնար բնաւ այն մթին իրիկունը, երբ ոտանելի թիավարութենէ մը եկաք, նաւակիս հետ հասայ գետին բարձրադիր ափունքը։ Մերձակայ վայրերուն շուները տատիկ հաչիւններով իմացուցին իմ ժամանումս. ամէնէն մօտը գտնուող հիւղակին տէրը դեպի ինձ վազելով, յարգանքով և բարեկամաբար բարի գալուստ մաղթեց։ Հիանալի քաղաքավարութեամբ խնդրեց ինձմէ իր կաւէ փոքրիկ խրճիթը մտնել։ Հոն չնորհալի շարժուձեւով մը սենեակին լուսաշէն տեղը հրամցուց ինծի և արաբական խանութէ գաւաթ մը սուրճ հրամցուց։ Եւ այդ գաւաթը այնպէս մը կուտար ինծի, որպէս թէ ինք կ'ընդունէր, ինչպէս ամէն վեհանձն պարգեւատու։ Արդի զարգացեալ Եգիպտացիներէն ամենը կը ջանան արթնցնել Ֆելլահները իրենց քաւնէն և ժամանակիս կրթութիւնը տալ կ'ուզեն անոնց, բայց եւ անոնցի կը համարեմ այդպիսի ձեռնարկ մը, վասն զի Ֆելլահը ցարդ դրեթէ անհոգ կեանք մը կը վարէ. իր պէտքերը քիչ են և ինք զուարթ է միշտ։ Արեւմտեան երկրացիները կ'ուզեն հոն երթալ և շահագործել այդ պղինձի ցեղին կրաւորականութիւնը։ Բայց մարդկային այդ ցեղը աւելի երջանիկ պիտի ըլլայ իր Շատուցի երգովը և ուսնդական փայտէ արօրովն ու հողագործութեամբը, քանի որ ալքալի կաթիլն իսկ դպած չէ անոր ուղեղին և ցեղը ինքնին պահած է իր բնական գեղեցկութիւնն ու փափուկ ոյժը։»

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Տիկին Տանիել Լէղրէօռ նոր մեկ վէպը.— Լա Նիչէեն.— Իժէն Մանիւէլի արձանը.— Ցելքա Արվէռի «անէն». — Ո՞վ է Արվէռի խորհրդաւոր հուրն. — Նոր թատերախաղ մը. Բօլիճէմ։

Ֆրանսայի համբաւաւոր գրագիտուհի Տիկին Տանիել Լէղրէօռ (որմէ կնոջ մը կեանքը անուն յուզիչ վէպը սակէ առառջ Թարգմանուեցաւ Արեւելքի մէջ) իմաստասիրական գեղեցիկ և օրատաշարժ վէպ մը հրատարակեց վերջերս Լա Նիչէեն անունով։ Կանացի վէպ մըն է սիրա, սակայն սեռին բարոյական ուժ և ազնվութիւն տալու նպատակով գրուած։ Իր այս հատորով չնորհալի գրագիտուհին ուղած է Նիչէի վարդապետութիւններէն մէկ քանի ֆրանսական բարքերուն ու միջավայրին յարմարցնելով տարածել իր երկրի կիներուն մէջ։ Կնոջ նոր տիպար մը այս գիրքին մէջ, կին մը որու բոլոր վարմունքները Նիչէ կը հարմնի, եթէ կարելի է այդպէս ըսել։ Տանիել Լէղրէօռի հերոսուհին՝ Ժօրլին Մանէթիէ դիր մըն է որ արդէն իսկ համակրանքով ազնուացած է Ֆրանսուհիներու

բու կողմէ իբրեւ ապագայի իտէալ կենը, համակրութիւն մը օրուն ապահովաբար չէր ոպասեր գրագիտուհին։ Ժօսլին Մանէթիէ տխուր ճակատագրականութիւնը ներսէն, յանցանքի մէջ գտնուած և ամուսնի ու մօր պաշտօններէն միանգամայն զրկուած է անդառնալի կերպով։ Բայց իբր ճշմարիտ Նիչէական, դժբախտութեան ասպէտ չի յուսահատիր, չի ակարանար, ու իր հարուածիչը կը յաղթանէ բարեգործական հաստատութիւններ հիմնելու, օրացոյց աշխատութեան ու եղբայրակցութեան ոգին կ'ուզէ տարածել աղքատ ու գործաւոր դասակարգին մէջ, առանց իր ինքնութիւնն ու անունը յայտնելու։ Ինք չէ նմանիր այն մարդոց, որոնք բարերարութեան պիտակին տակ իրենց փառասիրութիւնը կը յագեցնեն, ու յաճախ ծուլութիւնը կը քողարկեն։ Մինչ այս մինչ այն, Ժօսլին Մանէթիէ, հակառակ ճգնական կեանք մը վարել օրշած ըլլալուն, սէր կ'տրենցնէ երկրագործներուն մէջ։ Մէկը՝ Նոէրս, տարիքոտ ու ազդեցիկ եկմատէտ մըն է. միւսը՝ Էօժէն Օրպլէն, ճարտարի ու չարամիտ անձ մըն է։ իսկ երրորդը և միակը որ կը յաղթի իր սիրոյ գրաւել, Ռոպէռ Դէլերիէօ կը կոչուի։ Ճշմարիտ Նիչէական մըն է ան ալ, յանդուգն ու ազնուասիրտ գործարանատէր մը։ Դժբախտութիւններ սակայն որգեկոչ կ'ելլան իրենց մացառ սէրին։ Սորպլէն գժտութիւն կը ձգէ Դէլերիէօի գործարանին աշխատաւորներուն մէջ. Նոէրս յուսախաբ, խենդութեան նոպայի մը մէջ ինքզինքը կը սպաննէ, իր ինչպէս նաեւ Ժօսլինի ու Ռոպէռի հարաբերութիւնները փճացնելէ ետք։ Բայց կը դիմագրաւեն այդ ամէնուն. նիւթական միջոցները չեն կասեցներ, չեն յուսահատեցներ զիրենք։ Եւ սակայն բան մը կայ, զոր չեն կրնար, կամ ուզի՞ ճիշդ՝ չեն համարձակիր արհամարհել ու անոնցմէ թողուլ, այդ բանը Ռոպէռի օրինաւոր կինը, տիկին Դէլերիէօն է։ Խեղճ կինը իր անկեղծ սիրոյն մէջ կը տառապի լռին ու անարատօրէն, առանց վրէժխնդրութեան զգացումներ սնուցանելու։ Ու այս լռին տառապանքն է որ վարանումի մէջ կը ձգէ ու անել կացութեան մը կը մատնէ զիրենք։ Դէլերիէօի գործաւորներէն մէկը զինքը սպանելու դիտումով զենք կը պարպէ անոր վրայ, բայց Ժօսլին իր սիրեցեալին իբր վահան ծառայելով, ինք կ'ընդունի գնդակը ու կը մեռնի անոր թեւերուն մէջ, որուն չէր կրցած նենգաւոր կատարելապէս։ Ու կը մեռնի գոչելով.

—Շնորհակա՛լ եմ... շնորհակա՛լ եմ...։

Շնորհակալութիւն կը յայտնէ մարդասպանին, որ զինքը իր գտնուած անել կացութենէն կ'ազատէր։

⁂ Յուլիս 5ին (Ն. Տ.), Բարիզի ամէնէն բազմամարդ ու ամէնէն գեղեցիկ թաղերէն մէկուն մէջ կանգնուեցաւ տեւերահնչակ բանաստեղծ Լօժէն Մանիէլի մարմարեայ մեծադիր արձանը, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, որուն մէջ կարեւոր թիւ մը կը կազմէր գրագէտ դասակարգը։ Արձանը, զոր քանդակած է Ֆ. Կիւրթավ Միչէլ, կը ներկայացնէ բանաստեղծը, ոտքի վրայ, փոքրիկ գրասեղանի մը առջեւ գիր գրելու զբաղած։ Գրասեղանին ստորոտը երկու հոգի նստած են, երիտասարդ գործաւոր մը և դեւատիպ աղջիկ մը, որոնք մէյմէկ գիրք ունին ձեռքերնին, անշուշտ անոր հեղինակութիւններէն, ու երախտագիտութեան և հիացումի ակնարկ մը կ'ուղղեն մեծ բանաստեղծին։ Արձանին վրայ Լօժէն Մանիէլի անունը կ'երեւայ միայն, առանց գենեալական և ուրիշ տեղեկութիւններու։ Եւ արդէն ինչ հարկ կար այդ տեսակ բաներու. Լօժէն Մանիէլի անունը միայն չի բաւեր մինչ միտքի առջեւ բերելու համար այն բանաստեղծը որ, ինչպէս կ'ըսէ Ֆ. Ժիլ Լըմէթր, իր բոլոր գործերուն մէջ պատկերացուցած է աղքատներու կեանքը, անոնց զգացումները, անոնց ուրախութիւնները, անոնց տառապանքները, նաեւ անոնց նիւթական գոյութեան մանրամասնութիւնները։

⁂ Այս շաբաթ Ֆէլիքս Արվէռի ծննդեան հարիւրամեակներդ տարեդարձն է։ Արվէռ բաւական ծանօթ է մեր մէջ, քանի որ իր հռչակաւոր սօճին քանի մը անգամ հայերէնի թարգմանուած է Գուրգէնի, Փանուսեանի, Ֆնազլեանի և ուրիշ գրագէտներու կողմէ։ Ինչպէս յայտնի է, այս սօճին ուղղուած է կնոջ մը որ անծանօթ մնացած է մինչև հիմա։ Այս մասին Ֆ. Լմիլ Ֆակէ կարեւոր յայտնութիւն մը կ'ընէ, զոր կ'արժէ ներկայացնել։ «Բրնոնդաւութեան իշխանը» Ֆ. Միչէլ Սալվօնի հեղինակութիւնը եղող Շարլ Նոմիէի կենսագրութեան վրայ վերջերս հրատարակած մէկ քննադատականին մէջ կ'ըսէ. «Նոմիէ աղջիկ մը ունէր տիրուն, արտիստ, արուեստասէր և շնորհալի, որ տիրուհւոյ մէնն անոնց կողմէ, որոնք գրիչ մը կամ վրձին մը ունէին իրենց ձեռքին մէջ 1830ի միլիոնները։ Օր. Նոմիէ սանսնացաւ հարկահաւաքի մը հետ։ Բայց ասոր հակառակ Միւսէ տառնուորը գրեց քրոնիկա համար, ու նէ՝ Միւսէի համար. սակայն դառ Արվէռի սօճին գաղտնիքը իրեն տուրջ կը դառնայ...։» Զենք գիտեր թէ ո՛ր տարիքն ճշմարիտ է այս հեթադրութիւնը, եթէ երբեք ենթադրութիւն մըն է ան ու հիմնուած չէ զօրաւոր փաստերու վրայ։

⁂ Անցեալները Բարիզի Գոմէթ-Ֆրանսէզ թատրոնին մէջ վաղուան բանաստեղծի մը՝ Ալպէր Սամէնի գրած մէկ տառնուոր թատերգութիւնը (Բօլիֆեմ, 2 արար) ներկայացուեցաւ առաջին անգամ ըլլալով և մեծ ընդունելութեան արժանացաւ, այնպէս որ Գոմէթ-Ֆրանսէզի վարչութիւնը պարտաւորուեցաւ քանի մը շաբաթ ամէն օր իրարու վրայ ներկայացնել զայն։ Առաջին ներկայացումին յաջորդող երկուշաբթի օրը ծանօթ բանաստեղծ Հանրի ար Ռէնիէ, Ժուռնալ տէ Տեսպա մէջ յօդուած մը գրելով այս խաղին վրայ, կ'ըսէր թէ Բօլիֆեմը վերջին քանի տարիներուն մէջ ներկայացուած ոստանաւոր թատերախաղերուն ամենէն գեղեցիկներէն մէկն է։ Նոյն գնահատումը յայտնեցին նաեւ ուրիշ նշանաւոր քննադատներ ալ։ Ահա խաղին նիւթը քանի մը բառով։ Կալաթէ կը սիրուի երկու մարդոց կողմէ, մէկը երիտասարդ մը՝ Ասիս, իսկ միւսը տարիքոտ մը՝ Բոլիֆեմ։ Կալաթէ նախապատուութիւն կուտայ երիտասարդին։ Բոլիֆեմ ամենակարող է. կրնայ իր երիտասարդ մրցակիրը սպաննել և ինք տիրանալ Կալաթէի սիրոյն։ Բայց չուզեր. իր բարի սիրտը արգելք կ'ելլայ այդ բանին։ Զուր տեղը կը դիմէ Կալաթէի, միշտ մերժումի կը հանդիպի, բայց չանիծեր զայն։ Ու չտեսնելու համար իր տիրելիին ուրիշի մը, օտարի մը կողմէ պաշտուիլը, իր աչքերը կը կուրցնէ, բայց ասով ալ չկրնալով մխիթարուիլ, հրամեցէ կ'առնէ այն ամէն բաներէն որոնք աչքերը տիրելի դարձուցած էին իրեն, և դէպի ծով կ'ուղղուի՝ վերջ տալու համար իր կեանքին, որ երջանկութենէ անմասն մնացած էր։

Հ. ԼՈՒՍԱՐԳԻՒ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՍԻ

Զուրին մարքութիւնը փոքրելու համար պէտք է կասկածելի ջուրէն գաւաթ մը լեցնել և քառակուսի ձեւով պարասուած փոքրիկ չաքարներէն հատ մը նետել անոր մէջը, ամբողջ գիւղերը ձգելով այդ վիճակին մէջ։ Եթէ ջուրը մարքուր և առողջութեան ինքնակար տարրերէ զերծ ըլլայ, առուտուն մարքուր մնացած կ'ելլայ։ իսկ եթէ կաթնորակ գոյն մը առնէ՝ լուսագոյն է չխմել այդպիսի ջուր մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ֆրանսայի նախագահ Ֆ. Ֆալիէռի ոգեւորիչներն երկիրները և Ռուսիայ ուղեւորելուն առթիւ Բարիզի թերթերուն մէջ գրուած հոդուածներուն մէջ հանրային կարծիքը հիմնական ուղեւորութիւններ կատարելու։ Մինչև 1897 իրենց երկրէն դուրս չելլեն. այցելութիւններ ընդունած էին, սակայն փոխադարձաբար չէին պատասխանած։ Ֆ. Ֆալիէռ Ֆոն նուիրագործեց դիւանագիտական ուղեւորութեանց դրութիւնը և այդ սովորութիւնը անկէ ի վեր հոստատուեցաւ։ Ֆրանսայի նախագահները կը ճամբորդեն և պիտի շարունակեն ճամբորդել։ Բարիզի թերթը կը յարէ.— «Եւ անշուշտ այդ ուղեւորութիւնները կը կատարուին Ֆրանսայի օգտին համար. արդարև անտեսական ու քաղաքական տեսակէտով կրնան ամէնէն նպատաւոր արդիւնքները ունենալ։ Տարակոյս չկայ թէ 1897ին Ֆ. Ֆալիէռ Ֆոն Կղմէ Ռուսիայ արուած այցելութիւնը, որ առաջին ուղեւորութեան մը բոլոր հրաշալիքը վայելեց, քաղաքական իրական նպատակ մը ունեցաւ, վասն զի այցելութիւնը վերջանալուն Բոքիւօ զրահաւորին մէջ արուած հրաժշտի սեղանին առեն էր որ ֆրանքուսաս դաշնակցութիւնը պաշտօնապէս հռչակուեցաւ Ռուսիոյ կայսր ու Ֆրանսայի նախագահին կողմէ։ Ֆրանսա երկար տարիներէ ի վեր մեկուսացած, վեց տարի աւելի առաջ սահմանած էր իր և Ռուսիոյ յարաբերութիւնը։ Լաւութեան չրջանէ մը հաքը կապերը, նոյն թուականէն կազմուած, հրապարակաւ հաստատուեցան։ Բոքիւօի հոգեկոչիչ գեղեցիկ յաջողութիւն մը ունեցաւ լրագիրներուն մէջ։ Ֆ. Լուպէի ուղեւորութիւնը, 1902ին, առաջնոյն պատասխանը եղաւ։ Մեծ զօրանդէս մը կատարուեցաւ Բրեսնոյէ-Սելոյի մէջ։ Հոն տեղացիք մը կատարեցին հիանալի զինուորներ որոնք երկու տարի հաքը, հոզարաւոր քիլոմէտր հեռուն, տարօրինակ պատերազմ մը պիտի կատարէին Ճարտնցիներուն դէմ, ուր ռուս զինուորներուն դիւցազնութիւնը կրցաւ մոռցնել առաջնորդական թերութիւնները։ Ֆ. Լուպէ, 1903 յուլիսին, Լոնտոն կ'երթար՝ իբրեւ փոխադարձութիւն մը այն այցելութեան զոր Անգլիոյ թագաւորը նախորդ տարին տուած է Բարիզի, յատկապէսութեամբ և անվերապահութեամբ կատարուած այցելութիւն մը որ փութացուց անգլիֆրանսական մերձեցումը։ Լոնտոնի մէջ Ֆ. Լուպէ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Նախագահը իր պարզութեամբը և քաղաքացիութեամբը ազդեցաւ կենդանի Սիրելիի Համաձայնութեան, որուն հիմերը դնելու վրայ կը խորհէր արդէն Անգլիոյ նոյն տեսնի արտաքին գործոց նախարար Լորդ Լենսդաուն և ըսաւ Ֆ. Տէլքասէի,—«Եւ հիմա պիտի խօսին»։ Խօսեցան և համաձայնեցան։ Յաջորդ տարին երբ բանակցութիւններ կ'ուսումնասիրուին, Ֆ. Լուպէ Հռոմ գացած էր։ Այդ ուղեւորութիւնը չատ բարեբարոյ հետեւանքներ ունեցաւ եւրոպական քաղաքականութեան վրայ։ Սպանիոյ ու Բրազիլի մէջ Ֆ. Լուպէ, որուն հետ կը գտնուէր Ֆ. Ռուվիէ, եռանդագին ընդունելութիւն մը գտաւ։ Ֆ. Ֆալիէռ որ Լոնտոն գացած է, հիմա կ'երթայ այցելել ազանինավան երկիրները և Ռուվիէ նաւանանգիտաս։ Այդ ուղեւորութիւնը նոր հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ ֆրանքուսաս համաձայնութեան ամրանդումին, որուն դերը աշխարհի վրայ աւելցաւ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութենէն ի վեր։ Բոլոր Ֆրանսացիները ուրախութեամբ կ'ողջունեն զայն, վասն զի, ինչպէս Ֆ. Բիլոն Մերկոյսին մէջ յայտարարեց, քաղաքական կուսակցութիւնները կը դադրին երբ Ֆրանսան խնդրոյ առարկայ ըլլայ։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆրեմտենպլատ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, խօսելով եղած փոքրերու վրայ՝ Աւստրիա-Հունգարիան բաժնելու Գերմանիոյ հետ ունեցած դաշնակցութենէն, յոյս կը յայտնէ թէ այդ փոքրերը միշտ անյաջողութեան պիտի մատնուին։ Նոյն թերթը կը յարէ.—«Աւստրիա-Հունգարիա երկար տարիներէ ի վեր Գերմանիոյ միացած է Երրորդ Զինակցութեամբ. և ոչ մէկ կերպով կարելի պիտի ըլլայ ենթադրել այդ դաշնակցութեան, որ այսքան տարիներէ ի վեր խաղաղութիւնը կ'ապահովէ թէ՛ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և թէ ամբողջ աշխարհի համար։ Ցանկալի առաջարկներ կը գտնուին որ Աւստրիա-Հունգարիա յարի Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ համաձայնութեան, քանի որ ուրեմն նպատաւոր պիտի ըլլայ աշխարհի խաղաղութեան պահպանմանը։ Սակայն այդ բանը ինքնին կրնայնա՞ է, կարելի՞ է ապահովութիւն մը տալ։ Ո՛չ։ Աւստրիա-Հունգարիա որ և է չունի Գերմանիոյ հետ ունեցած դաշնակցութենէն բաժնուելու համար։ Աւստրիա-Հունգարիա անուտարարութեան որ և է կասկածէ պէտք է զերծ մնայ, իր վաղեմի դաշնակցին հանդէպ։»

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄՍԵՐԻՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒՆ ԻՇԽԱՆԸ.— Ֆ. Հէնրի Հէրբիմէնի դրամական կարողութեանը վրայ գաղափար մը կազմելու համար, բաւական է իմանալ որ Եանիրն Բասֆիֆիք երկաթուղիին դրամագլուխն է հարիւր միլիոն անգլիական ոսկի և տարեկան խառն հասոյթը տասերկու միլիոն անգլիական ոսկի է։ Այդ երկաթուղիին հասոյթները վեց տարի ի վեր վեց միլիոն ոսկի աւելցած են։ Մինչ կողմէ Ֆ. Հէնրի Հէրբիմէն ունի նաեւ Սաուիթէն Բասֆիֆիք երկաթուղին՝ 10,000 մղոն տարածութեամբ։ Դրամագլուխը նոյնէն հարիւր միլիոն անգլիական ոսկի է և տարեկան հասոյթը քսան միլիոն ոսկիէն աւելի։ Գարշ անուշադրութիւն մը, անխոհեմութիւն մը կրնայ սեղանաւորական մեծ տագնապ մը առաջ բերել, քանի որ Ֆ. Հէնրի Հէրբիմէն բացարձակ տէրն է և տարեկան երկու հարիւր քառասուն միլիոն ոսկիի գործառնութիւն մը կը վարէ. իր արամադրութեանը տակ ունի հազարաւոր անձեր։ Մ. Նահանգները հետաքրքրութեամբ կը դիտեն Ֆ. Հէնրի Հէրբիմէնը, վասն զի տոնր սնանկութիւնը նմանը չտեսնուած սեղանաւորական տագնապ մը առաջ պիտի բերէ։

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՊԱՆՔԱՐՈՒՄ.— Ֆրանսայի Պանքան գունաւոր պանքոտներ չոլորբերութեան պիտի հանէ՝ կեղծերու պարասուութեան առաջքը առնելու համար։ Աւասիկ պարզ միջոց մը այդ պանքոտներն կեղծ ըլլալը հաստատելու համար.— Որ և է արծաթ դրամ, թեթեւապէս դրպցնելով, պէտք է պատնել պանքոտին հետեւի կողմը՝ սպիտակ մասին վրայ. եթէ պանքոտը իսկապէս է՝ դրոմին առաջ բերած գիծը սեւ պիտի ըլլայ, իբրեւ թէ մատիտով գծուած ըլլար, մանաւանդ եթէ թերլոյ։ Ընդհակառակը կեղծ պանքոտի մը վրայ դրոմը պիտի ելնէ հետք մը միայն կը թողու՝ սովորական սպիտակ թուղթի վրայ գծուածի պէս։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ, ամէն օր, 700-800 նամակ կ'ընդունի. տասնց 2-300ը ազգութիւն հայցող խնդրագիրներ են. կայ մաս մըն ալ որ նոր գիւտի հեղինակներու կողմէ գրուած է՝ պարգեւ խնդրելու համար, և վերջապէս պաշտօն կամ գործ փնտռողներու նամակները որոնց թիւը օրական 150-200ի կը հասնի։ Ապա կուգան իրական կամ կարծեցեալ տիրուհիներ մը զոհերուն աղերսագիրները, արդարութիւն խնդրելով։ Նամակներուն մէկ մասն ալ նախագահին դրամական նպաստ խնդրողներու կողմէ գրուածները կը կազմէ։

ՀԱՐԻՒՐ ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԻՆՑ ՏԱՐԵԼԱՆ.— Բեդերպուրգի լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Բիգիլեան նոյն քաղաքը ժամաներ է նախկին զինուորական մը՝ Անարէ Նիքալայեւիչ Շմիտ, որ 1772 սեպտեմբեր 5ին ծնած է և հեռաւոր հարիւր երեսունվեց տարեկան։ Բոլոր կարողութիւնները անվթար մնացած են և երիտասարդի մը պէս կ'ուտէ և կը խմէ. առանց ակնոցի կը կարդայ։ Մէն-ժարտ պատուանշանը ունի և 14 տարեկանին մասն է զինուորական ծառայութեան մէջ, 1857էն ի վեր հանգստեան կոչուած է։ Այդ հարիւրամեայ տարիքը բնաւ տարակուսելի չէ, վասն զի զինուորական տրանագրութիւններով պաշտօնապէս հաստատուած է։

ՍԻՐԱՊ ՍԲՈՒՆԵՐՈՒ, ԱՂՋԻԿ ՄԸ կայ, ժամ Բեդերպուրգի Ֆոնթանկա հիւանդանոցին մէջ։ Հայրը տարած է զայն հիւանդանոց, որպէս զի բժիշկները կարենան երբորդ տրանքը և բնական վիճակի մէջ դնեն իր աղջիկը։ Հայրը մէկ քանի անգամ գիտական համաժողովներու ցուցուցած էր իր այս աղջիկը։ Ռէօգդէնեան ճառագայթներով քննուած և տեսնուած է որ աղջիկը սակրային չատ տարօրինակ կազմուածք մը ունի։ Հիւանդանոցին բժիշկները, երկարաւոր խորհրդակցութենէ ետքը, որոշած են չձեռնարկել գործողութեան, քանի որ ո և է օգուտ չպիտի ունենար։ Աղջկան որունքները այնպիսի դիրք մը ունին, որ Դիտութիւնը չի կրնար թալանել։ Հրաշալի է զարմանալի գործ մը։»

ՄԱՆՐԱԳԻՐ ՄԸ.— Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին Բաքենհամ գտնուած ատենին, Լուսնոր Լ. Բրը պատ մը կը կատարէր, արքունեաց գոմարավաճառին քով տրածքի գեղակերտ լայն բաժակ մը գտնելով ուզեց գնել՝ Ալեքսանդրա Թագուհիին նուիրելու համար, սակայն գոհարավաճառը ներողութիւն խնդրեց յայտարարելով որ այդ բաժակը արդէն Ալեքսանդրա Թագուհին գնած էր՝ իր ժամանումն՝ Լոնտոնի Թագաւորին նուիրելու համար։

ԼԻՍԱԾԻ ՄԱԶԻ ՊԱՁԱՐԸ.— Ամէն տարի յուլիսի վերջերը տեղի կ'ունենայ Լիսաժի մէջ մազի աշխարհանչակ պազարը։ Դեղացի խարեաւ աղջիկները երկրին ամէն կողմերէն հոն կը դիմեն և կը ծախեն իրենց խարեաւ մազերը, որոնք գեղեցիկ կեղծամներու վերածուելով, ձմրան մէջ Բարիզի գեղուհիներուն գլխու գեղատեսիլ զարդերը կ'ըլլան։ Այդ աղջիկները պարզ վարձներու տակ նստած գնորդի կը սպասեն, որ եթէ բաւական ծանրկէկ գտնէ աղջկան մը մազերը, և սակարկութիւնը յարմարի, մկրատը կը սկսի իր անգութ գործին, և դեռատի աղջիկները պարզը կը թողուն կուգան գլուխ և գրպանին լեցուն։ Գիները ամէն տարի կը փոխուին։ Անցեալ տարի մէկ քիլօն 80-90 ֆրանք էր։ Մէկ քանի տարիներ առաջ կին մը ներկայացած էր այդ պազարին, իր երեք աղջիկներուն հետ, որոնց ամէնքն ալ 43 քիլօ մազ թողլով հոն 4500 ֆրանք ստացան։

ՊՕՄՕՆԹԻ ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ

ԵՆՏԻԳՈՒԼԷԻ ՄԷՋ

Ազգ.— Սառագրիալ պարտ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Եէսթիզուլէ Սագրդ-Աղամ փողոցի մէջ ճաշարան-գարեզրատուն մը բացած է Գարեզրատուն Պոմօնթի անուն։ Հոն ալ իրգոր պիտի դրուի այն դրութիւնը, որուն կը հետեւի Պոմօնթի գարեզրագործարանի Անանուն Ընկերութիւնը Ֆէրիգիւղի պարտէզին մէջ, այսինքն մէկ լիտր գարեզրը 100 փարայի և կէս լիտրը՝ 60 փարայի։ Աղանդերները ճաշարանին մէջ դանուող պիւֆէյ մը կը ծախուին անվճարօրէն։ Ամէն հոգ պիտի տարուի որ աղանդերները միշտ առաջնակարգ և ալեղաղն ըլլան ու չտիւսար գնով ծախուին։

Վարակալ
3—2 ՏԻՄԻԴԻՐԻՕՍ ԹԷՕՏՕՍԷԲՈՒԼՈՍ

ՇԱԲՔԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼՕՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ վերադարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁՕՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Ս. Բէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շընորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը, Պելճիքայի դեսպան Երէնգօլտ ոբ Տիւռզէլ կոմսը, Անգլիոյ դեսպանատան գործերը առժամաբար վարելու պաշտօն ունեցող Ուարքէյ և Գերմանիոյ դեսպանատան գործերը առժամաբար վարելու պաշտօն ունեցող Ուարքէյի գերման դեսպան Ֆ. ֆոն Քիտէրլին Վախթէր պատուիրեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Պելճիքայի դեսպանին հետ Վեհ. Սուլթանին կողմէ նաև ընդունուեցաւ Կ. Պոլսոյ պելճիքական նախկին դեսպան և Վիեննայի պելճիական արդի դեսպան Պառոն ոբ Ֆորկրաալ, որ զբօսական պատճառի համար Կ. Պոլիս եկած է։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա, ինչպէս ծանուցուեցաւ, տրձակերդով Կ. Պոլիս գալու միջոցին Աթէնք գացած է։ Տեղւոյն լրագիրները հեռաւեալ տեղեկութիւններու կը հաղորդեն այդ մասին.—Միւնիր փաշայի գտնուած Միխալի չոգենաւը, որ իր մեծ կայմին վրայ օսմ. դրօշ պարզած էր, երկուշաբթի օրը կէս օրէն հինգ ժամ ետքը Գրինսիլիա էն Ֆիրէոն ժամանեց։ Նաւահանգիստի վերատեսուչ Ֆ. Պէրգի և առաջնորդական Խորհուրդին անդամ Տօքթ. Զիքալլաս, Յունաստանի նախարարապետին անունով, դիմաւորեցին Միւնիր փաշան և մասնաւոր չոգենաւակով մը ցամաք առաջնորդեցին։ Միւնիր փաշա ներկայացաւ Եարկիոս Թագաւորին. նաև տասկեցաւ նախարարապետ Ֆ. Թէոթոքիսի և արտաքին գործոց նախարար Ֆ. Գալթանիի հետ։

— Աթէնքէն հինգշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.—Միւնիր փաշա, այսօր, տեսակցեաւ Յունաստանի նախարարապետին հետ։ Միւնիր փաշա, վաղը, ներկայ պիտի գտնուի Եարկիոս Թագաւորին կողմէ որուելիք կէսօրուան սեղանին։ Արտաքին գործոց նախարարը, վաղը գիշեր, սեղան մը պիտի տայ ի պատիւ Միւնիր փաշայի։

—Աթէնքի օսմ. դեսպան Նապի պէյ, անցեալ շաբաթ իրիկուն, տեղան մը ասուաւ ի պատիւ Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր փաշայի։ Ներկայ էին նաեւ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարը, Աթէնքի տերպ դեսպանը, Գիրէնի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսը և օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաները։

ԶԱՆԶԻՊԱՐԻ Լիմիրը, այսօր, իր հետեւորդներուն հետ Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Կայս. Իրատէի մը հանձայն, Խորհրդի արտաքին Խայրէտարի պէյ Սիրքէճիի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեց։ Գան մը հանգիստ առնելէ ետքը, Զանզիպարի Լիմիրը, Խայրէտարի պէյի և Մուսթաֆա պէյի հետ, պալատական կառքերով Բերա Բէյէօ գնաց։ Լիմիրի հիւրամեծար կարգուած է Մուսթաֆա պէյ։

ՍՍԵՐՊՈՒՈՑ դեսպան Պ. Նէնասովիչ, երէկ, տրձակերդով Պելկրատ ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին առաջին քարտուղար Պ. Կոպրիչլովիչ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ՇՈՒԱՄՊԱՆԻՈՒԹԻՒՆ.— Ջեռնհատ պաշտօնարանը նկատելով որ օսմ. երկիրներու մէջ Բաղդէրի դրութեամբ և հիւանդութենէ վերջ չերամի հնանար ձեռք կը բերուին և նոյն իսկ առանց մէկ մասը կ'արտածուի, և սակայն դարձեալ դուրսէն հնանդ կը ներածուի նահանգները, ուստի որոշեց որ նախապէս կազմուած յանձնաժողովը նորէն գաւմարտի և դուրսէն հնանդ բերել տալու պէտք չգտնելով, լաւ տեսակէ հնանդ ձեռք բերելու մասին հարկ եղած միջոցներուն վրայ խորհրդակցի. նաեւ երբ պէտք ըլլայ, մասնագէտներ ալ գործակցին նոյն յանձնաժողովին։ Այդ մասին պատրաստուելիք ծրագիրներն ալ Բ. Դրան մատուցուին։

ՊՂՊՂԱՆՆԵՐԸ.— Ջեռնհատ պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը արդիւլ ներկուած պղպեղներուն մասաքը որոնք առողջութեան վնասակար են։

ՀԱՐԱԳԱՐԱԿԱՆ ու Քրիստոնական վերատեսչութիւնը ձեռնհատ պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրեց թէ իր պէտք ունեցած գործիքներուն և դանդաղ առաքանքներուն մասակարարութեան նպաստաւորդին առեն ուրոպական գործարաններուն մասնակցութիւնն ալ պէտք է ընդունիլ, վասն զի հիմա կատարուող նպաստաւորդներուն մէկ քանի մասակարարներ միայն կը մասնակցին։ Ջեռնհատ պաշտօնարանը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը, պայմանով որ վերջին գինը երբ եւրոպական գործարաններուն վրայ մնայ, օսմ. հպատակ մասակարարներուն հարցուի թէ այդ գինով մասակարարութիւնը կ'ընդունին. եթէ չընդունին, նոյն գործարաններուն յանձնուի։

ԿԱԼՕՐԱԾՆԵՐԸ ԵՒ ՀՈՂԵՐԸ. — Բ. Դուռը ծանոյց ամէն կողմ որ գաւառներու մէջ կատարուելիք կալուածահամարի պատճառ որ և է անունով սպասկանութեան նոր կալուածագիր չարտի այն տասակ հողերու համար որոնց մասին արձանագրութիւններ կան՝ գիւղերու իմամներուն, մասնաւորներուն և ուրիշներու պարզ վկայութեանց վրայ և չառ անգամ պետական ընդարձակ անտառներու սեպհականութեանց ալ կը վերաբերին։ Եթէ այդ կարգի կալուածագիրներուն տրուած ըլլալը հաստատուի, Տէֆթէրխանէի վերատեսչութիւնը, առանց դատարանի դիմելու, քննութիւն կատարէ, այդ կարգի կալուածագիրները չչեղանէ և արձանագրութիւնն ալ տրաքարդի։

ԹՈՒՐՔԱՏԻ ոգեղումներուն գոնորու թիւը երկու հարիւր է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Սամսունէն կը գրեն թէ ներսերէն առնուած լուրերու նայելով, անձրեւները չատ նպաստեր են հունձքերուն։ Մթաբեամի նոր բերքը քիչ մը ուշացեր է խնդուտենէն։

— Տրապիզոնի մէջ օդերը նպաստաւոր են երկրագործութեան։ Կաղինը անցեալ տարիէն հարիւրին քսան-քսանը՝ պակաս է, սակայն տեսակը լաւ ըլլալով այդ պակասը գիներու բարձրութիւնը պիտի լեցնէ։

— Էրզրումի բերքը միջակ բերք արտադրող տարիներէն աւելի է։ Նշանակին սկիզբները հունձերը թէև ուշ էին, սակայն սովորականէն աւելի ցանուած են։

— Մուսուլի, Պաղտատի և Պասրայի մէջ ալ երկրագործական վիճակը գոհացուցիչ է։ Պաղտատի մէջ բուրդը այս տարի թէ՛ առատ է և թէ լաւ տեսակի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Պորտսլէնի հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ օսմ. կառավարութեան հաւատոյ չինուսաղ Պաստա թարթիլաւլուքը նոյն օրը ծովը իջուցուեր է։ Այդ թարթիլաւլուքը օդառատի սկիզբները թուլն երթալով վերջնական փորձերը հոն պիտի կատարուին։

Ն. ՊՈԼՍՈՅ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ, որ հիմա Լիմ կը գտնուի, Պոլիս վերադառնալու պատճառ մէկ քանի օր պիտի մնայ։

ԱՄԱՆՈՒՈՒՆ ՔՈՒՆԸ.—Վանկէ անուն մրգավաճառ մը, առջի օրը, ելնելու Տաղի կողմերը վարելի սրճարանին մէջ կը քնանար՝ առաջն ընկճուած։ Վանկէ անուն դատարկապորտ մը, տարիքն օգտուելով, Վանկէի գրպանը գտնուած երկու հարիւր լիրան դէ. դրամը չարթեց ու փախաւ։ Մրգավաճառը արթննալուն, իրողութեան հասու եղաւ և դիմեց սարկիանութեան, որ խուզարկութիւն կը կատարէ Վանկէի ձերբակալելու համար։

ՖԻՐՈՒՋ ԱՂԱՆՑԻ կողմերը, Բերա տանող ճամբուն վրայ, առջի գիշերը, պահապանը տեսաւ թէ Իլէնի անուն կնոջ մը տանը առջև երկու հոգի կեցած էին և ուրիշ մէն ալ պատուհանէն վար բռնելով երեքը միասին փախան. փողոցին մէջ երեք կապերտներ կային։ Իլէնի իմաց տալուով ասոնք խուզարկուեցաւ և տեսնուեցաւ թէ այդ երեք կապերտներէն զատ ուրիշ բան գողցուած չէ։ Գողերէն երկուքը գլխարկաւոր էին. իսկ երրորդը՝ գեղով ու մէկքը ոպիտակ գօտի կապած։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ այդ գողերը ձերբակալելու համար։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 26րդ շաբաթուան հասոյթը տասնը եղաւ իւրաքանչիւր քիլոմէտրի համար.—Հայտար փաշա-Լինկիւրիի գիծ (578 քիլոմէտր) 8,448 ֆր., անցեալ տարիէն 3,331 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 2,649 պակաս։ Իսկիշէհիր-

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ'աւարտի Զորրորդ էջի մեր թերթօնը, Դրամ եւ Սէր, որուն մանուածապատ դէպքերը այնքան սեռորժով կարդացուեցան, և երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ Արեւելք կը հրատարակուի նորածայլ եւ գեղեցիկ առեւրով ու զարդարկերով։ Այս առթիւ նոյն օրը պիտի սկսինք հրատարակել գեղեցիկ վէպ մը.

ՍԷՐ ԵՒ ՈՃԻՐ

ԳԵՐԱԶԱՆՑԱՊԷՍ ՏՈՒԱՄԱԹԻՔ ՈՒ ՍՐՏԱՇԱՐԺ

Սիրային այնքան յուզիչ դրուագներով հիւսուած այս վէպին մէջ, տարփանքը, իր ոստոստագոյն ասպիճանին հասած, ամրագործութեան կը մղէ ենթական։ Մարդկային ամէնէն ուժգին զգացումը յաջողապէս վերլուծուած է մեր նոր թերթօնին մէջ, իրական կեանքի արտացոլց պատկերներով։ Ճարտարօրէն հիւսուած դէպքեր իրարու կը յաջորդեն, հետաքրքրութիւնը, որ միշտ լարուած կը մնայ։ Ցիանաձի ծանօթ գրողի մը գործն է սոյն վէպը և իր սահուն ու դիւրահասկնալի ոճով ամէն ընթերցողներու ճաշակին կրնայ յարմարիլ։ Ոչ մէկ ընթերցող պիտի չզլջայ, կարդալով Արեւելքի նոր թերթօնը, որուն առաջին թիւերէն իսկ ծայր կուգայ արտարոի հետաքրքրութիւնը, որ տակաւ անհամբերութեան կը փոխուի վէպի ընթացքին մէջ։

ԵԹԷ ՉԷՔ ՀԱԻԱՏԱՐ...

ԿԱՑՈՒԱՑԷՔ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԽԻՍՏ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՏԱՐԺ ԵՒ ՉԳԱՑԱՑՈՒՆՑ

ՉՈՐ ԿԸ ՍԿՍԻՆՔ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԹԻՒՈՎ.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այս իրիկուն Մեծ Կղզի կ'երթայ և մինչեւ երեքշաբթի առաւ հիւր կը մնայ Գրիգոր էֆ. Կիւմիւկէրեանի ամարանոցը։

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՑԻ Հայուհեաց բարեգործական մարմին առեկան նիստը տեղի ունեցած է նախագահութեամբ առաջնորդ փոխանորդ վարդապետին։ Ժողովին անդամուհիներուն ընդհանուր թիւն է 68, որոնցմէ ներկայ գտնուած են 35ը միայն։ Բարեգործական մարմնի վարչութիւնը ժողովին ներկայացուցած է իր քառամեայ գործունէութեան տեղեկագիրը և դրամական հաշիւները, ուրկէ տեսնուեր է թէ նոյն մարմինը 1904ին մուտք ունեցեր է 12,808 դրան և 27½ սենտ, իսկ ծախք՝ 9483 դրան 32½ սենտ, 1905ին մուտք՝ 11,858 դր. 67½ սենտ, ծախք՝ 10,409 դր. 40 ս., 1906ին մուտք՝ 12,339 դր. 55 սենտ, ծախք՝ 13,184 դր. 15 սենտ, 1907ին մուտք՝ 7775 դր. 50 սենտ, և ծախք 6374 դրան։ Զորս տարուան ընթացքի մէջ սոյն վարչութիւնը երկու դպրոցներ բացած է հայաբնակ գիւղերու մէջ. բացած է նաև խանութ մը ուր կը ծախուին Ռուսատառնէն և Հնդկատանէն բերել տրուած անհրժեշտ իրեղէններ. նոյնպէս նպատակ է նոր Զուլայի ազգ. վարժարաններուն՝ որք և աղքատ աշակերտուհիներուն բաժնելով զգեստ, կօշիկ, գրենական պիտոյքներ ևն.։ Այցելեր եւ վերանկողութիւն կատարեր է ազգ. գործագործատնը. նոյնպէս այցելեր է միշտ Ս. Կատարինեան օրբանոց-օրիորդանոցը և որը ու աղքատ երկուհ աշակերտներուն հաշուեր է եւ տարին մէկ անգամ ալ վերջիվերջ օրբանոց-արհեստանոցի մէջ պատրաստած ձեռագործներէն վիճակահանութիւն մը կազմակերպեր է՝ ի նպաստ աղոց։ Այս տեղեկագրին ընթերցումէն յետոյ ընտրուեր է նոր վարչական խորհուրդ մը, կարգ և պատուոյ անձերէ։

ԳՆԴԱՐՈՒԹՍՏԻ ԱՇԽԱՏԱՒԼԻՆ.— Հայ առուեսաստեսներ Պերլինի մէջ.— Պերլինի այս տարուան գեղարուեստական մեծ ցուցահանդէսը բացուած է նախընթաց անոյշ մէջ. այս տարի ևս հոն հայ նկարիչ Գ. Վարդան Մախսխեան ցուցադրած է իւղանկար մեծադիր պատկեր մը, որ կը ներկայացնէ ձմեռնային իրիկնամուտի տեսարան մը՝ Պերլինի չրջակայքէն։ Ուրախալի և պատուաբեր պարագայ մըն է որ, գերմանական թերթերը այս հայ արուեստագէտի մասին, առանց խորութեան և առանց այլ և այլի, երկար ներբողականներ հրատարակած են Մախսխեանի համար, ի վեր հանելով անոր ճշմարիտ արժանիքը, և իր նկարներուն համար հիացում ու գովեստներ շռայլած են։ Այս առթիւ կ'արժէ մէջ բերել երկու կտրուածք և լուրջ թերթերու, Համպուրգիսկեր Գոռkսբօնսհնցի և Համպուրգիսկեր Ֆոռմսհնց. պլաթի քննադատականներէն բառացի թարգմանութիւններ, որոնք ճշմարիտ գունանկարիչն և մեծ հմայք կը պատճառեն մեզի, մանաւանդ այն պատճառով որ քննադատներէն մէկը, համեմատելով Գ. Մախսխեանի աշխատութիւնները նոյն Մաւլոնին ուրիշ բաներ մը մէջ միեւնոյն ժամանակ ցուցադրող գերմանացի նշանաւոր բրոֆէսէօրի մը նկարներուն հետ, Մախսխեանի գործերուն մէջ անհամեմատաւելի բարձր գեղարուեստական արժանիք գտնուելը կը հաստատէ։ Ահաւասիկ Համպուրգիսկեր Ֆոռkսբօնսհնցի 205 թիւին մէջ հայ նկարիչի մասին գրուած գնահատականը։ (Իսկ տեղի անձնութեան պատճառաւ երկուշաբթի թիւով պիտի հրատարակենք գերման միւս օրգաններին՝ Համպուրգիսկեր Ֆոռմսհնցպլաթինը)։ «Իր սրտներ լեցնող collection-ով ներկայացող հայ նկարիչ Գ. Վարդան Մախսխեանի նախատիպերը այն պատճառով կարելի է մեծայօդող նկատել, որվհետև պերլինեան սրաւեստագէտը այսուհետև մեզ մօտ իբրեւ հիւր՝ միշտ մեծ հմայութեամբ և սիրով պիտի ողջունուի։ Մախսխեան լարլ նկարիչ մըն է. նա իրեն ներկայացող դժուարին հարցերուն լուծումը, ըստ՝ թեքնիքական, ըստ՝ գունագիտական (coloristique) տեսակէտով, ա՛յ թէ փոքրիկ ճանապարհին մէջ է որ կը փնտռէ, այլ կ'գլխատի պարզ ու անպաճոյճ կերպով դիտելով բնութիւնը՝ դայն նոյն եղանակով նկարագրել մեզ։ Զենք գիտեր, թէ արուեստագէտը իր նախնական զարգացումը արդեօք Դիւսելդորֆ մէ՞ կ'ստացած։ Ամէն պարագայի մէջ իր ցուցահանդէսը այն ապաւորութիւնը չի ներդրներ, իբր թէ այն՝ օտարական մը գործը ըլլար։ Ճշմարիտ գերմանական ծնունդի մը արտայայտութիւնն է այն, որու պիտի կրնան նորանոր առաւելութիւններ ապահովել ակադեմական կրթութիւնն ու փորձառութիւնները, և Մախսխեանի արուեստը անեղի չափազանցութիւններ չի ճանչնար և ոչ ալ զուրկ է յատկանշական խառնուածքէ։ Նա լուրջ ու թախծոտ է և կը վերյուշէ զգայնութիւններ, ինչպէս Նիզորմի վիպակներու ընթերցումը. անոր համար միեւնոյն է, թէ արդեօք հիւսիսային թէ հարաւային ծովերը կը գեղանկարէ։ ալիքներու փլրումը, փոթորիկը, թէ խաղաղ ծովի վրայ տիրապետող արեւմուտը կը ներկայացնէ գերմանական ամայի ձմեռնային տեսարանէ մը ու ապա նոր լոկի, մինիկի անառներէն, թէ տարեւտ Գապրիայէն ու իր կապոյտ ալիքներէն կը պատմէ։ Մախսխեանի բոլոր նկարները լուսթիւն ու հանդարտութիւն կը շնչեն ու մարդ անմիջապէս կ'ըմբռնէ, թէ անոնք ամէնքն ալ խորին կերպով զգացուած, հասկցուած են ու անոնց ոգեղծագործութիւնը լոկ աչքերու և ձեռքերու արդիւնք չէ։»

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ գումարուեցաւ Ս. Պատրիարք Հայրապետարանին մէջ, նախագահութեամբ Ն. Ա. Մեհեանեանցի։ Ներկայ էին Մելքոն Նազարեան, Պետրոս Կարապետեան, Հասան Ասատուր, Սահակ Կալբակեան, Յովհաննէս Յարութիւնեան և նորընտիր անդամ Յովսէփ Ճէլալեան էֆ.ները։ Խորհուրդը զլխաւորապէս զբաղեցաւ Կրթական Մրցարշի ընթերցութեամբ և այս առթիւ ինչ ինչ փոփոխութիւններ ընդունուեցան անոր մէջ։ Կրթական նոյն ծրագրին կանոնները և հրահանգներուն մէկ կարեւոր մասին ընթերցումն աւարտած ըլլալով, միայն հրահանգներուն մնացորդին ընթերցումը մնաց։ Խորհուրդը այս առթիւ որոշեց նաեւ ուսուցիչ Յովհաննէս էֆ. Հինդլեանը կոչել իր յառաջիկայ նիստին և բացատրութիւններ պահանջել իր հրատարակած մէկ յօդուածին համար։ Ուսումնական Խորհուրդին նիստ տեւեց մինչեւ ժամ 11։ Նիստը առաւն կանուխէն գումարուած ըլլալուն՝ Ս. Պատրիարքը ճաշ տուաւ անդամներուն։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻՆ որոշումով Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Կիւտրիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկ. Պալեանի թէ օգտակարութեան համար կրնայ մայրաքաղաք գալ։ Նոյնիմաստ գիր մը գրուեցաւ նաեւ Պրուսայի Առաջնորդ Սրբազան Սրբազանի, որ Կրօն. Ժողովին նոյն որոշումը առած օրը արդէն մայրաքաղաք հասած էր։

ԻԶՄԻՐԻ Առաջնորդ Դուրեան Սրբազան երկի Բերա՝ Ս. Պատրիարք Հայրապետարանը երթալով Վիճակային խնդիրներու վրայ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Ամենապատուութեան հետ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ մէջ ժամանակէ մը ի վեր ժանտաբեռնի (թիֆօ) հիւանդութիւնը տարածուած է և գրեթէ ամէն տան հոս մը կայ այդ հիւանդութենէն տարակուսող։ Համաճարակի մը երեւոյթը առած այս հիւանդութեան անհետացմանը համար վաղը, տեղւոյն եկեղեցական դասուն ու թաղ. Խորհուրդին կարգադրութեամբ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ։ Նոյնպէս թաղ. Խորհուրդը յատուկ նիստ մը գումարելով, որոշեց գրաւորապէս դիմում ընել թաղէն դուրս դանուող բարեկեցիկ Սամաթիացիներու։ Միւս կողմէ տեղւոյն Աղքատախնամը գովելի ջանասիրութեամբ մը կ'աշխատի բժիշկ, դեղ ու դարման հասցնելու աղքատ դասակարգի հիւանդներուն։ Աղքատախնամը նամակներ ուղղելով թաղին բժիշկներուն, ծանուցած է անոնց որ եթէ ո և է ժամու, ո և է հիւանդի կոչմէ ուզուին, փութան հասցնել իրենց դարմանները, վասն զի ըլլալով որ այցելութիւնը պիտի վճարուի Աղքատախնամի Սնուցէն։ Աղքատախնամին գործակցելու համար, իր իսկ խնդրանքով, Թաղ. Խորհուրդը վեց օժանդակ անդամներ նշանակած է։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Առաջնորդ Սրբազանի Սրբազանի օգտակարութեան համար Պոլիս գալուն առթիւ, մինչեւ առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան վրդ.ի Աջէնեան վերադարձը, նոյն պաշտօնը պիտի վարէ տեղւոյն Տ. Մաթէոս քհնյ. Հէքիմեանը։

Տեղւոյն կրօն. Ժողովը նկատելով որ հարսնիքներու մէջ շատ մը անտեղի և ծախքերու դուռ բացող սովորութիւններ կան, անցեալ երկուշաբթին սկսեալ արգիլեց զանոնք և այս առթիւ հարկ եղածը ազդարարուեցաւ նոյն օրը հարսնիք ունեցողներուն։

Թաղ. Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ եկեղեցապատկան կալուածներուն մէկ ցանկը պատրաստելով, որոշած է որ առկէ վերջ որ և է կալուած առանց պայմանագրի և առանց երաշխաւորի վարձու չտրուի։ Նոյնպէս Թաղ. Խորհուրդը նկատելով որ երկու տարի առաջ եկեղեցապատկան հրկիզեալ երեք խանութներուն ապահովագինը նոյն ժամանակին գանձուած, սակայն նորհաստատքեր կալուածներու շինութեան չէ ձեռնարկուեր, ինչ որ մինչեւ այժմ 4500 ղրուշի վնաս մը պատճառած է եկեղեցիին, որոշած է նոր խանութներու շինութեան ձեռնարկել։

Ուսումնասիրացի Տնօրէն Ժողովը, որուշեր է ակէ վերջ արգիլել ընթերցատան մէջ քան տարեկանէ վար եղող պատանիներուն ըմպելի գործածելը։ Նոյնպէս Ժողովը որոշած է որ յիշեալ ընթերցատունը կիրակի օրեր պատարագի միջոցին փակ մնայ։

ՊԱՆԳԱԼԻՒ դպրոցական մարմնին 5000 բուպլի նուիրած է Գ. Աբրահամ. այս գումարը պիտի յատկացուի Բօրչլու գաւառի աղքատիկ վարժարաններուն։

ՊԼՇԻՒԹԱՑԻ Ս. Աստուածածին եկեղեցիին նորընտիր պատուական քարոզիչ Տ. Գէորգ արքեպս. նախընթաց օր տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին հետ, այցելեց Պէշիքթաշի ռազմիկանպետ Վասիֆ փաշայի, որ արժանավայել մեծարանքներ ըրաւ և իր նոր պաշտօնին առթիւ շնորհաւորութիւններ ուղղեց Ն. Սրբազնութեան։

ԱՄՍԵՐԿԱՑԻ Նէյլի համալսարանի մասը հայ ուսանողներէն վեցը այս տարի չրջանաւարտ եղած են. Գ. Գ. Վահան Գրիգորեան (կեսարացի), Սմբատ Փաշանեան (Մարաշցի), Սարգիս Ալպարեան, ՆէՏրպ Ճէպէճեան (Անթեպցի), Լուսիկ Պապպանեան և Կոստանդին Կոստանդեան (Բիլէճիկցի)։ Այս վերջին համալսարանականը՝ Գ. Կոստանդեան նոյն դպրոցի քիմիական աշխատանոցի օգնական կարգուած է։

ԽԱՍԱԳԻՒՂԻ Գալիֆորնեան Որբանոցի այս տարուան չրջանաւարտուհիներէն Օր. Մարիամ Սարգիսեան Կէմլէրլիկի Նոր գիւղը գացած է ուսուցանելու համար տեղւոյն պատուաւոր ազգայիներէն Յակոբ էֆ. Նալպանտեանի հետ։ 1902էն ի վեր եօթնեորդ օրիորդն է որ հոս կ'գալայ և օրնց ամէնքն ալ իրենց ազնիւ ձիրքերով ու բարեխղճութիւններով մէյ մէկ պատուաբեր անդամներ կը հանդիսանան հայ իգական սեռին։

ՀԱՅ ԹԱՏԵՐԵՐՈՒ գրաքննիչ ազգացեալ Մինաս էֆ. Պասենսուլեանի մահուան քառասունին առթիւ երկուշաբթի օր Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ պիտի պատարագ Տ. Եղիկ Ծ. վրդ. Գալբաջեան։

ԳԱՍԳԴԻՒՂԻ Մխիթարեանց նախկին սանեերէն և բժիշկ արաբատագէտ Գ. Վարամ Փափազեան, որ Իտալիոյ մէջ դերասանական արուեստին յաջողապէս հետեւելէ ետք՝ Բարիզ գացած և Սառա Պէռնարի Թատերախումբին մէջ ընդունուած էր. մայրաքաղաք եկած է ամառնային արձակուրդով։

ՊԱՒԼԱԹՈՒ Խրէնեան ազգ. վարժարանին ամավերջի դպրոցական հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը կէս օրէ վերջ, ժամը 7ին, նոյն վարժարանի սրահին մէջ։

Մահագրի

Տէր և Տիկին Դաւանիկ Յովակիմեան իրենց զաւակներով, փեսայով և թոռներով, Տէր և Տիկին Մինասն Յովակիմեան իրենց զաւակներով (Բարիզ), Տիար Յովակիմ Յովակիմեան (Դահիրէ), Այրի Տիկին Վերոնիկ Ս. Գալպակեան իր զաւակներով, հարսերով և փեսով, Այրի Տիկին Յիւսանիկ Դ. Մակալեան իր զաւակներով, փեսաներով, թոռներով և թոռնորդիներով (Եգիպտոս), Այրի Տիկին Մարիամ Սիւնկիւճեան, Այրի Տիկին Իսկուհի Անդրանիկեան և հոյսն ազգականները և մերձաւորները ցաւ ի սիրտ կը յայտնեն վշտալի մահը՝

ՏԿ. ԲՐԱՒՈՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ

իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ, մորքրոջ և ազգականին, որ կնքեց իր մահկանացուն Գասդգիւղի իր բնակարանին մէջ.

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի կիրակի 6)19 ի ժամ 7 (Ը. Թ.) Գասդգիւղի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյն մէջ, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցեալին մարմինը և անոի պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Գասդգիւղ 4)17 Յուլիս 1908

Մանաթ. — Գասդգիւղի օղնեանը կամուրջէն կը մինչի ժամը 6.15ին (Ը. Թ.)

Մահագդ չընդունուիր եթէ խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ՀԱՅ-ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԹԵՄ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ԲԱՐՈՒԱՆՆ.— Բերոյի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ ժամը 2.20ին Բրոմ. Ե. Հ. Հէնիզեան։

Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 3ին վ. Հր. Ա. Գ. Շամլեան։

կիսիկ-Բաշսյի Լմերիկեան վարժարանին մէջ (Լանկսյի եկեղեցիի պաշտամունք) ժամը 2.30ին Տր. Հ. Գ. Կրիգ։

Գպպզլ-Հաուսի մատուռին մէջ ժամը 3ին վ. Հր. Ե. Գ. Գրիգորեան։

Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 7ին վ. Հր. Ս. Ե. Զարիկեան։

ԵՐԻՏ. ՔՐԻՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ

Գալաթիոյ Բէնթիի մէջ, ժամը 6ին։

Սկիւտարի մատուռին մէջ, ժամը 7ին, Նիւթ՝ Մատթ. Իգ. 27։

ՀԿՐՄԱՆԻՔ

Իզմիրի ծանօթ ազգայիններէն Հայկ էֆ. Լիմբեանի պսակադրութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ, կիրակի օր (յունիս 19), Օր. Հայկանոյշ Զօղանեանի հետ, կնքահայրութեամբ Արշակ էֆ. Արզուեանի։ Առաւսն ժամը 11½ին (Ը. Ե.) նախ հալաւորհնէքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Գարաթաշ Գալեղեղանց քնարարանին մէջ, ուրկէ հաւ հարսն ու փեսան և բոլոր հրաւիրեալները առաջնորդուեցան տեղւոյն Ս. Կարապետ եկեղեցին։ Տաճարը այս առթիւ չքեղօրէն զարդարուած էր և գեղեցիկ գորգեր փռուած էին։ Պսակադրութեան հանդէսին կը նախագահէր Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան, իր շուրջը ունենալով Գարաթաշի և Կէօզթէպէի քահանայից դասը և Իզմիրէն Տ. Յակոբ քհ.։ Տաճարը լեցուած էր երկսեռ խուռն բազմութեամբ մը։ Զեռնասուութենէն և խրատականէն յետոյ, զոյգ կատարեցին հարսին և փեսին տաներցները, հարսնեւորները առաջնորդութեամբ նորապսակ ամուլին՝ Տէր և Տիկին Հ. Լ. Միրեանի, գացին եկեղեցիին կից գտնուող վարդանեան վարժարանի մեծ սրահը, որ այս առթիւ չքեղապէս զարդարուած էր ծաղիկներով և գորգերով։ Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան սրահին մէջ դարձեալ օրհնեց և մաղթանքներ ըրաւ նորապսակ ամուլին։ Այս առթիւ ճոխ չքաւորդնէ մը պատաւորութիւններ տեղի ունեցան հարսնեւորներուն։ Ցեռայ սկսան պարերը մեծ ոգեւորութեամբ և տեւեցին մի՛չեւ առաւսն ժամը 7 (Ը. Ե.), ուրկէ հաց ներկաները սկսան մեկնիլ, ցնծագին չնորհաւորութիւններ ուղղելով հարսին ու փեսին։

Շնորհալի հարսը ընդունեց գեղեցիկ և թանկարժէք նուէրներ. իսկ թէ՛ Իզմիրէն և թէ ուրիշ տեղերէ չնորհաւորական և խնդակցական բազմաթիւ հեռագիրներ ընդունեց փեսան։ Այս առթիւ փեսին հայրը՝ Յարութիւն աղա Լիմբեան գեղեցիկ չահ մը նուիրեց Ս. Կարապետ եկեղեցիին։

Հրաւիրեալներուն մէջ կը նշմարուէին՝ Տէր և Տիկին Սերգօ պէյ Պալեօզեան, Գառնիկ և Վահան Պալեօզեան եղբարք, Օր. Արուսեակ Պալեօզեան, Տէր և Տիկին Յակոբեան Պալեքճեան, Տէր և Տիկին Սաեփան Աւետեան, Տէր և Տիկին Թրքոս Փափազեան, Տէր և Տիկին Մխսաք Գուսաքեան, Տէր և Տիկին Սահակ Ս. Յակոբեան, Օրիորդք Զարուհի և Մարի Կոկաշեան և Տարք՝ Թագուհի և Զարեհ Գարամանեան եղբարք, Արիս Սեդայեան, Յովհաննէս Քրմանեան, Գէորգ Գուլամեան, Հայկ Տամլամեան, Գրիգոր Յարութեան, Երուանդ Մաղազեան, Սարգիս Արգարեան, Տիգրան Շիմանեան, Ժան Քէրէսլեեան, Գէորգ Զինեանեան, Մանուկ Գարանեան և ուրիշներ։

Խմբագրութիւնս այս ուրախ առթիւ իր խնդակցութիւնները կը յայտնէ նորապսակ ամուլին՝ Տէր և Տիկին Հ. Լիմբեանի և երկու կողմի պարագաներուն։

ՔԱՇԱՆԱՆԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾԻՆ ՄԷՋ

Քահանաները կը բողոքին.

Ինչո՞ւ կը բողոքին սակայն. ինչ է եղածը. ինչո՞ւ իրար անցած են։

Պատմաբը չա՛տ պարզ է։ Բայց այնչափ բարդ է անոնց համար, այնքան կնճռակոտ, քանի որ ուղղակի իրենց...

գրպանին կը վնասէ։

Նշանախօսութեանց առթիւ, մէկ քանի չաբաթներէ ի վեր իրարանցումի մէջ են մեր քահանայ հայրերը։ Պատրիարքարանի նշանախօսութեանց սենեակը ոգեւորութիւն մը ստացած է։ Հոս ու հոն կը վազեն. սա դիւանէն միւս դիւանը կ'անցնէն, մէկուն աղաչանք մը, ուրիշի մը դիմում, երկու ղրուշ պակաս վճարելու համար Պատրիարքարանի Սնուցիկին։ Տեսնելու է թէ երկու խօսք խօսելու անկարող, պսակադրութեանց միջոցին խրատականը խօսելու համար անճրկող այդ հայրերը ինչպէս լեզու կը կարին, կը փոստաբանեն, կը արտայանեն։

Բայց այս անգամ աւելի տարՀ կերպով կը բողոքեն կոր, աւելի՛ կը բարձրացնեն ձայներնին վարդապետի մը դէմ, որ ժամանակ մը ի վեր սկսած է իրենց քահանայապետական կալուածին մէջ տնձգութիւններ ընել. այսինքն նշանախօսութիւններ կը կնքէ, ձեռնաւութիւններ կը կատարէ, վերջապէս կ'ընէ ինչ որ պիտի ընէր կամ ընելու կոչում ունի միայն քահանայ մը՝ ամուսնացեալ կղեր մը։

Այո՛, կը բողոքեն քահանաները այդ վարդապետին դէմ և շատ իրաւունքով, քանի որ իր վերարին չնորհիւ այդ վարդապետը արդէն ամէն յուղարկաւորութեան ու հարսնիքի ներկայ է անխափան, վերարը անութին տակ ունի միշտ և յաւիտենական ժպիտ մը իր դէմքին վրայ։

Ալ ի՞նչ կ'ուզէ Հայր Սուրբը։ չի՞ բաւեր արդեօք իր եկամուտի այս առատահոս աղբիւրները, որոնք կրնան լիուլի գոհացնել բազմանդամ ընտանիքի մը պարտքերը. արդեօք զուսկնե՞ ունի ապրեցնելիք. եթէ այսօր հանգամանք իր վերարտաւոր մը ըլլալուն, սքեմաւորի պաշտօնն ալ կը կատարէ, ըսել է վաղը իմ պաշտօնիս ալ աչք պիտի անկէ, երբ տեսնէ թէ անկէ ալ «կուտ կ'ելլայ», ինչպէս կ'ըսեն։

Կալուածական գործերէ շատ քիչ բան կը հասկնամ. բայց հանգամանքս կ'ստիպեցնէ որ քահանաներուն այս կալուածական խնդիրը մեր ուսերուն և նկատելի խնդիր մըն է իրենց համար, եթէ ոչ այսքան իրարանցում չէին ըներ։

Քահանաները, սիրելի Հայր Սուրբ, այսինքն ամուսնացեալ կղերը, դրկուած է ձեր վայելած պատիւներէն, չի կրնար առաջնորդ ըլլալ։ յուղարկաւորութիւններու և հարսնիքներու տեղ ոչի մը չունենար ձեզի պէս, ծայրագունութիւն ալ չունի և՝ չ ալ հեռանկարը եպիսկոպոս մը ըլլալու։ Իր պաշտօնի բարձրացումը չատ շատ աւագութիւն մըն է և ծաղկեփիլոն մը, և այլն։ Արդ, սիրելի Հայր Սուրբ, դո՛ւք որ նոյն իսկ եպիսկոպոս պատ չեղած կրցած էք եպիսկոպոսի մը պէս պատարագել, դո՛ւք որ վերջերս քահանայի մը պէս նշանախօսութիւններ կատարեցիք, դո՛ւք որ Ս. Պարիարքէն այս «ուրախ առթիւ» չախ մըն ալ կերաք. դո՛ւք որ վերջապէս կը հավաքէք այն գիւղացիները որոնք չատ խաս են, բարեհաճեցէ՛ք այլ եւս չմանել օտ քահանաներու կալուածին մէջ, ուր փուչեր ու տատակներ ալ կան և որոնք օր մը կրնան մնասել ձեր քանցքներուն։

Հանգստացէն չա՛տ չա՛տ բարեւ։

Բ. Լ—ԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, յուլիս 14)

ՃԱԲՈՆ

ՎԻՆՆԱ, 15 յուլիս.— Ճաբոնի Դուլիցին փոփոխութիւնը կարեւոր դեպք մը կը համարուի Ճաբոնի Ս. Արեւելեան քաղաքականութեան համար։ Նախորդ նախարարապետ Սայեոնճի մարքիզը յուսալիք սկիզբները որպէս թէ հիւանդութեան պատճառաւ հրաժարական տուած էր և ամբողջ Դուլիցն ալ իր օրինակին հետեւեցաւ։ Սայեոնճի մարքիզը թէև իրաք հիւանդ էր, բայց ուրիշ պատճառներու ալ կը վերագրուի իր հրաժարումը։ Այդ պատճառներուն գլխաւորն է երկրին ելմրական կացութիւնը, որուն համար թէպէտ ըստ ամենայնի թէ բարւոքած է սակայն ճարտի պարքը վերջին երկու տարիներու մէջ 1,300 միլիոն էէն աւելցաւ (մէկ էէն հաւասար է 2 մարք 0920)։ Մանչուրեան պատերազմն ալ չափազանց զոհողութիւններու պատճառ եղած էր։ Ելմական նախարար Պ. Սաքադանի ալ հրաժարեցաւ տարւոյս յունուարին մէջ։ Մայիս 15ին կատարուած երեսփոխանական ընտրութեամբ, կուսակցութեան կուսակիցներուն խմբերին մէջ մէկ ձայն մեծամասնութիւն։ Նախկին նախարարապետ Սայեոնճի մարքիզը Զօլայի խնդրոյն ալ խառնուած էր, այսինքն Զօլայի «Բարիզ» գործին ճարտնական թարգմանութեան դրուագներուն մասնաւորապէս մը գրած էր։ Բայց այս գիրքը բարձրագոյն հրամանով արգիլուեցաւ իբրեւ «վնասակար բարոյականի» և նախարարապետն ալ չնորհազուրկ եղաւ Մէջքասոյէ։ Սայեոնճիի հրաժարումէն ետք այժմ նախարարապետի պաշտօնին կոչուած Բացուրա մարքիզը, Սայեոնճի դահլիճին առաջ նախարարապետ էր։ Նորակազմ այժմու դահլիճին մէջ Բացուրա մարքիզը նախարարապետի պաշտօնին հետ ելմական նախարարի պաշտօնն ալ ստանձնած է։ Բացուրա զինուոր է։ 1894էն մինչեւ 1895 տեւող չինական պատերազմին մասնակցած է Եմամկադա մարէշալին հրամանին տակ։ Նիուչվանկի պատերազմին մէջ մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերելով։ Ճարտի կայսրը 1902ին յաջորդ անուանեց զայն Իդօ մարքիզին՝ որ հրաժարած էր։ Անգլեւճաբոնական դաշնագրին կնքման աշխատողներէն մէկն ալ Բացուրա մարքիզը եղած է։ Բացուրաի առաջին դահլիճը պահպանողական էր։ 1903ին լուծեց Երեսփ. Ժողովը և մէկ քանի տարի կառավարութեան ղեկը ինք վարեց։ Շատ հաւանական է որ Բացուրա մարքիզին այս անգամ վերջին նախարարապետ անուանումը լաւ տպաւորութիւն պիտի ընէ Եւրոպայի մէջ։ Բացուրա ռուսեւճաբոնական պատերազմին ատեն ալ չափաւոր և իր դիրքին արժանավայել ընթացք մը ունեցաւ։ Արդի դահլիճին միւս անդամներուն վրայ հաւաքելու տեղեկութիւնները կը տարուին։— Զօրավար դերեսկոս Դերաուշի, վերջին երկու դահլիճներուն մէջ ալ պատերազմական գործոց նախարար էր։ Դեր-ծովակալ Գ. Սաբէօ կը պահէ ծովային նախարարի պաշտօնը։ Ներքին գործոց նախարար Գ. Հիրատա, երկրագործական նախարար էր Բացուրայի առաջին դահլիճին մէջ և առեւտրական նոր նախարար Գ. Ուրա միեւնոյն պաշտօնը ունէր նոյն դահլիճին մէջ։ Հաւրային կրթութեան նախարար Գ. Բամցուտարա և դատական գործոց նախարար Գ. Օքաղէ Մերակոյին անդամ մէջ։ Գոգօ, որ ցարդ անարդն էր մանչուրեան երկաթուղիներուն, առաջին անգամ ըլլալով հաղորդակցութեանց նախարար կ'ըլլայ։ Պատերազմական նախարար զորավար դերակոս Դերաուշ փոխանորդաբար պիտի վարէ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը, մինչեւ որ Թոքիօ վերադառնայ Լոնտոնի նախկին դեսպան Բամուրա կոմսը, որ հեռագրով հրաւիրուած է անմիջապէս Թոքիօ դառնալ և ստանձնել արտաքին գործոց նախարարութիւնը։ Ամսոյս 27ին պիտի մեկնի Լոնտոնէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՆՈՒՄ 4(17 Յուլիս

Օսմ. Գանս. Միջակալ 4 %	Ռ. Կ. Օ. Ռ.	105 —
Ամէնն բարձր գին	»	105 04
Ամէնն վար գին	»	104 33
Բուլղարիոյ երկաթուղի	ֆր.	177 50
Ամէնն բարձր գին	»	178 25
Ամէնն վար գին	»	177 3½

ՐՈՒՍՈՒՄ 5/18 Յուլիս

Օսմ. Գանս. Միջակալ 4 %	Օ. Ռ.	105 01
» » » ժամ 5ին	»	104 39
Բուլղարիոյ երկաթուղի	ֆր.	177 ¼
» » ժամ 5ին	»	177 ¼
Գրաֆ Գ. Գոլոս	»	435 —
Անատ. երկաթ. Գարտ. Ա. տեղի	»	523 —
» » » Բ. տեղի	»	520 —
» » բոնքոք	Ա. Ռ.	15 55
Շերքէթի Խարիսի	»	38 —
Շերքէթի Խարիսի Համիտիէ	»	3 50
Օսմ. Ազամ. Ընկ.	»	4 10
Օսմ. Ծխատ		19 30

ՀՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՒՐԻԶ, 17 յուլիս.— Հրապարակին վրայ միեւնոյն գիները կը շարունակեն, սակայն ընդհանուր կերպով գործ չկայ։ Միրանական Ռանդին գինը նուազ հաստատուն է. օտար արժեթուղթերու գիները անփոփոխ են։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները հանդարտ են։ Օսմ. Միացեալը կը պահէ իր առաջուան գինը։ Բուսմէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն գինը սակարկէ։ Էրէյլիի ածխահանքերուն բաժնեթուղթերը նորէն ինկան՝ 285 ֆր.։ Ռիբէռի Լիմոնէ հաստատուն է և 1183ի բարձրացաւ։ Պղինձը 58.6էն 58.8ի բարձրացաւ ըլ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԻՐԹՕՆԸ (182)

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՁՈՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Ժ.

Պ. Բիէրֆօն, որ իր բարեկամին երեսը կը նայէր սիրալիր համակրութեամբ մը, դիտեց որ Ալպէրի ձայնը կը դողար և սիրտը աւելի ուժգնօրէն կը տրոփէր։ Ալպէր նոյն յուզումով պատասխանեց.

—Այդ տղաքիկ բնակարանին անվերջանալի անդուխէն վեր եւլած տեսին ինծի այնպէս թուեցաւ որ պիտի նեւռալգի և ուժ չպիտի ունենայ մինչև հինգերորդ յարկ ելլելու։ Ա՛հ, մայր Ռքնօ գիտէր ըրածը։ Կ'ուզէր որ ես ալ բարձրանամ այդ դողդոջանաց։

—Հէ՛դ բարեկամ, մրմնջեց Պ. Բիէրֆօն, ա՛լ աւելի սեղմելով Ալպէրի թեւը։

—Հինգերորդ յարկը հասած միջոցիս սոխուսեցայ պահին կրթնիլ, մինչ մայր Ռքնօ դուռը ան կ'առնէր։ Դլուխս կը դառնար և ինծի այնպէս կը թուէր որ վար պիտի իյնայի։ Երբ ներս մտայ ու տեսայ զինքը, սկսայ ազու մը պէս լալ։ Բայց անոր միտքերը տեսնելով՝ իմիններուս յաղթեցի։ Ըմբռնեցի որ իբր էրիկ մարդ պարտքի օգնութեան հասնիլ այդ տկար էակին։ Մնացեալը դիտես հարկաւ։

—Չեմ դիտեր, բայց կը գուշակեմ։

—Մարթ չուզեց որ նորէն տեսնեմ զինքը։ խնդրելով որ տան չնորհեմ իրեն՝ մոռնալու համար անցեալը։

—Բարիզէն մեկնածե՞ է մթէ։

—Յաջորդ օրն իսկ։

—Ո՞ւր գացած է։

—Մարթէն հրաւնդանը, Նիսի մօտ։

—Ճամբա կը գրե՞։

—Ամէն օր։

—Կը խորհի՞ տնոր վրայ...

—Միշտ։

—Ուրեմն պատեհ առիթն է քալիւ. ամէն բանի վախճանն է գալիւն։

Ալպէր գլուխը ցնցեց. այդ կարծիքը չունէր։

—Շատ պարզ փիլիսոփայութիւն մըն է ատ, բարեկամս։ Իրողութիւնը սա է թէ ամէն ինչ որ լաւ է՝ չի կրնար լուսդոյն ըլլալ։

Մինչ երկու բարեկամները այսպէս կը խօսէին, Ֆրանսայի միւս ծայրը, կապտագոյն ալիքներով ծովուն ափունքին վրայ Մարթ, ինքնամփոփ ու մենաւոր, կը պատէր այն երջանիկ ու անյուսալի վայրկեանին, ուր ձեռքը պիտի դնէր այդ ազնիւ ու բարի մարդուն ձեռքին մէջ, զոր կը սիրէր ուշխարհիկ նախապաշարումները ոտնակոխ ընելու առթիւն։ Ա՛հ, սիրտ կը սիրէր Ալպէրը։ Թերեւս ա՛չ առաջուընէ աւելի, բայց ապահովաբար տարբեր կերպով։ Իր սրտին նախքնտրելին չէր միայն, այլ և երանագիտութեան և հիացումի նոր կապեր Ալպէրի կը միացընէին զինքը։ Ո՛րքան փափկանկատ ու վեհանձն դտնուած էր Ալպէր։ Մանկամարդ աղջկան հետ ունեցած տեսակցութեան առեն ան գոցած էր Մարթի բերանը, ըսելով.

—Մոռնա՛նք անցեալը, մեր սխալները և փոխադարձ սխալները. միայն յիշե՛ք թէ զիրար կը սիրենք և ապագան մերն է։ Որովհետեւ կը սիրեմ ձեզ, բարեկամուհիս, և վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ, ինչպէս դուք՝ իմ վրայս...

Մարթ քանի մը օր յետոյ Բարիզէն հեռացած էր, ալ եւս հոն չդտնուելու նպատակով։ Լօրպէրի կողմէ իրեն յանձնուած հարստութեան մեծագոյն մասը յատկացուցած էր բարեսիրական գործերու, գլխաւորաբար ծերերու ապաստարանի մը կառուցման, ի յիշատակ իր հօր, որ այնքան առատած էր ծերութեան մէջ, ոեիր մը գործելուն... Եւեսյ Մարթ վերջին հրաժեշտ մը ուտած էր մօրը գերեզմանին։ Այդ բարեպաշտական պարականութիւնը կատարելէ և անցեալին հետ ընդմիշտ խզուելէ եռաքը, Մարթ մեկնած էր՝ ապագային վրայ վերատանալից։ Օր. Ճուլիան միասին ատած էր, որուն հետ պիտի ապրէր մինչեւ որ Ալպէր իրեն միանար։ Նախկին վարժուհին Ալպէրս պիտի դառնար իր ծնողքին քով և ալ եւս ուշատելու պէտք չպիտի ունենար, քանի որ Ալպէր և Մարթ կենսաթոշակ մը յատկացուցած էին Օր. Ճուլիայի։ Այս վերջինը մեծ յուզում մը կրած էր, իմանալով որ կոմս Ֆօսէժար անուանով իրեն սիրային նամակ գրողը նոյն ինքն գլխաւոր դերակատարն է գործուած առեսին։ Ճուլիա ալ հարցաքննուելով, խոյսն ճանչցած էր Միլուի լուսանկարը։ Վարժուհին քիչ մնացած էր որ խելագարէր։ Անհաւատալի կը գտնէր որ այդքան վայելուչ, կրթեալ և ուսեալ երիտասարդ մը մարդասպան ըլլար և իր վրան խնդար։ Ճուլիա կը վախնար Միլուի հանդիպելէ և քանիցս տարտափի հիշեր արձակած էր, նմանութենէ մը խարուելով։ Անձկութեամբ կը խորհէր թէ ա՛ւր կը գտնուէր Միլուն։ Բայց այս վերջինը արդէն իսկ հեռացած էր Բարիզէն, սա մտածելով.

—Եթէ տատանուի, Պ. Սիմիքսնի տգեղամանդները ձեռք կ'անցընեմ ճարան կամ Ամերիկայի մէջ։ Մեծ անխոհեմութիւն պիտի ըլլայ հոս մնալ ալ եւս։ Տարեղ և ազգայնութիւն փոխեցի արդէն։ Այլապէս չի բաներ։ Միլուս մեռած և Մարթիկս կոնդուլէս ա՛լ գործ չունի Բարիզի մէջ։ հետեւաբար այս երկուսն պէտք է մեկնիմ։

Միլուս սպասուց Տիկին Մաղիլը այն որճարանին մէջ, ուր ժամադիր եղած էր։ Իսկ Մարիէթի վրայ խորհելով, կը ցաւէր որ դէթ չէր կրցած մէկ քանի խորհուրդներ տալ, որանց սակիէն աւելի թանկագին են։ Դէպ ի Հնդաւարկ գացող կառաքարշին մէջ նստած, հրաժեշտ կուտար Բարիզի, յոյս յայտնելով որ օրին մէկը հարստաս պիտի դառնար Բարիզ։ Երբ Ամերիկա հասաւ, Միլու փոխած էր ինքնութեան թուղթերը, և քիչ մը դրամ ալ ունէր։ Միտքը դրած էր յաջողիլ և հարստանալ այդ երկրին մէջ, ուր ամէն ինչ հսկայական է, որքան խարեբայութիւնները նոյնքան պարկեշտ ձեռնարկներ։ Ամիս մը յետոյ այնպիսի գործի մը մէջ կը գտնուէր որ կրնար հարստանալ կամ թիարան երթալ։ Միլու անուն և ազգայնութիւն փոխած էր, բայց ա՛չ իր նկարագիրը, որ միշտ նոյնն էր։

Քանի մը ամիսներ ալ անցած էին։ Գարնան յաջորդած էր ամառը։ Մայր Ռքնոյի պարտէզին հորը հովանաւորող թզենին ծաղկած էր լոյն սերեւներով և թուզերով, որանք հասանելու վրայ էին։ Շուքին մէջ նստած և ձեռքը նամակ մը բռնած, պառաւին աչքերը տարտամութեան մէջ կը կորսուէին. իր կառուցած ուշադրութիւն չէր դարձներ ալ եւս, որ գալանգներու կը սպասէր անշուշտ։ Մայր Ռքնոյի մտածումը Վիկտորինէն հեռու կը թափառէր, այնպիսի երկիր մը զոր չէր ճանչնար, բայց չատ գեղեցիկ կ'երեւակայէր։ Այդ տեսակ մը երկրային դրախտին մէջ կը տեսնէր կապոյտ աչքերով և խարտեշ պեխերով բարձրահասակ երիտասարդ մը, որուն թեւին վրայ կոթնած էր մանկամարդ կին մը, շնորհալի ու գեղեցիկ։ Պառաւը մտքով կը հեռուէր անոնց պատկերն, իբր թէ իր մօրը գանգուէին... Բայց պառաւին երկարատև անքունքը կատարեալ գործին չէր գար։ Կենդանին տեսնելով որ իր քմահաճութիւնն պատասխանող չկայ, մայր Ռքնոյի գիրկը ցատկելով հոն տեղաւորուած էր։ Պառաւը սկսած էր գգուել կատուն։ Բայց իր մտածումը միշտ բացականերուն կը հետեւէր։ Աւելի օր ատաած նամակին մէկ քանի հատուածները նոյնէն կը կարդար.

«Մեր ամուսնութենէն ի վեր ա՛ր մէկ ամպ եկած է մթագնել մեր երկինքը։ Մարթ երջանիկ է, ինչպէս նաև ես։ Ամէն ինչ եմ անոր համար, ինչպէս ան՝ ինծի համար... Շատ մեր վրայ կը խորհինք, քանի որ մեր պարիկը եղած էք։ օր չըլլար որ ձեր անունը չարտասանենք... Նախին տառապանքներ մոցած եմ այսօր, և եթէ անոնք միաբանալ իրեն, ալ եւս ցաւ չեմ զգար, քանի որ անոնց կը պարտիմ այսօրուան կատարեալ երջանկութիւնս։»

—Երջանիկ է Ալպէր, կը մրմնջէր մայր Ռքնօ Շնորհակալ եմ Աստուծոյ որ իմ բաղձանքս գտնացաւ ասաւ։ Ալպէրի երջանկութիւնը տիպանք և սրտխութիւն կը պատճառէ ինծի, կեանքիս վերջին օրերուն մէջ։

Ա. Ս Ր Ջ.

Թարգմանեց ՅԱՐԵՀ ՆԻՄՇԻ

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.—Թէմպեքիի բրիորթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 օգոստոս 1/14 ին աւարտող այդ պարտաթուղթերուն թիւ 19 կտրոնները հինգերորդ եւ նաև 1893 օգոստոս 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի եւլած պարտաթուղթերու միջև յաւաջիկայ 31/13 օգոստոս չնորհակացուին ընդունած պիտի համարուին։ 12—1

Կ. Պոլիս, 1/14 յուլիս 1908

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՄՐՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Զալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Ադեսանդրիա, Գահիրէ, Սկլանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը դեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաղորդութիւններ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներ, ու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրատարակին և թէ օտար հրատարակներուն վրայ, յանախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուղղուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրոններ կը գանձէ և դեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամարի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի նիւթ

Աթէնքի Պանքան իրր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, ստ տակսաները վճարելով.

Ուղղուած ատենն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տակսոնները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տեսակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ դրամ մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն դրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—4

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ՁԱՆՁՑՈՒԱՆՏ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուխ Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամէն ատենի որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒԽՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՆ. ՕԳՈՏԱԿԱՐ

50—6

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԳՈՒԶԱՐԴԵՐՈՎ ԱՂՈՒՈՂԱՆԱՊՈՒՆԴ

«ԲԱՌՆԱՍ»Ի

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

6 բաժինի լուսանկար՝ բլաթինատիպ 40 դրուշ

6 բաժինի լուսանկար՝ փայլուն 20 դրուշ

Գունաւոր լուսանկարներ բնական մեծութեամբ 120 դրուշ

12 բաժինի լուսանկար՝ բլաթինատիպ եւ մէկ ակրանցիսմաճ 108 դրուշ

ՅԱՐՈՒՆՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԵՏԱՔԻՍ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱՑ

Կ'ուզե՞ս որ ամէն կերպով զոհ դառնաս, Փարա՛ լուսանկարաւիլ ի «Բառնաս»։

24—24

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական արագնակաւորներ

Յուլիս

Դշ. 2|15 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսուն, Օրաս, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 2|15 Օռասս. իրիկուան ժամը 4ին։

Եշ. 3|16 Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։

Եշ. 3|16 Օռասս. ժամը 4ին։

Ուր. 4|17 Սեվաստօպոլ. ժամը 10ին։

Շբ. 5|18 Օռասս. ժամը 10ին։

Շբ. 5|18 Տարատնէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Ֆիւոս, Հոդոս Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—12

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 8,000,000 ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 3,700,000 ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Ադրիանոպոլիս, Փաեիրէ, Դամասկոս, Կ. Պոլիս (Զալաթիա և Գալաթա), Մանասբիր, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի սեռ վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալօնիքի փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Մնացեալ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—2

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբարդ եւ տարեալ փախադրող ագենտներ

Ա. ԿԱՐԳԻՆ	Բ. ԿԱՐԳԻՆ
Սէպ	Նալոգօրիա
Միֆեա	Եմմէյա
Բանիան	Գալգերիա
Թէյար	Մաեւրիա
Նորտան	Ֆալիկ
Նալտարին	Տարտա
	Թիրա

Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգրտաւէտ են, նաւուն մէջեանը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կան ճամբորդներու համար սենեակներ։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ սանմանափակ թիւով համբորդներ կ'առնեն բայց սենեակներ չունին։ ագենտներ

Կ. Պոլսէ Լիվերպուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Այս խնդրուն վերաբերմամբ որ փոխադրութեանց կամ Զալաթիոյ մասը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները ատն չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի հեռահաս դիծերը տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕՒԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուլիթալ խան, Գանկէ գարու, Պոլիս

ՅԷՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—7 31 ՅԷՄ Մարիդ, Լիվերբուլ,

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԼՅՈՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ազգ.—Տասը հազար քանթար երկայն յարդը (սօր սամանի) և տասը հազար քանթար մանգնոյով կարուած յարդի նեւազորդը պիտի կատարուի 1908 յուլիս 10/23ին, կէս օրէն առաջ ժամ 2ին (6½ին, Լ. Թ.), Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Զալաթիա, Վոյվոտա փողոց։ Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ այս նեւազորդին, կրնան պայմաններուն տեղեկանալ, դիմելով Ընկերութեան կեդրոնական վարչատուները։ Դեռն օսմ. տոկիի գումար մը պէտք է ուանդ ձգել Ընկերութեան Մնացեալ, նեւազորդին մասնակցելու համար։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 8 յուլիս 1908 10—9

ԱՄԷՐ ԲԻՐՔՈՆ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած զանազան տեսակներու

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ՝ Պոն, Ալժէրի, Մարսիլիա, Ռուան, Գրաս, Բարիզ, Լէվալուա-Բիւրէ

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ՝ Ֆիլատելֆիա, Ալժէ, Օրան, Լիոն, Սէթ, Տիժան, Գարսելոնա, Ժընեվ.

ԱՄԷՐ ԲԻՐՔՈՆԸ, ամենէն չատ քինինի պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաուն ոչնօթի փորոնց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին չնորհիւ՝ մարդուս ապառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տեղէդ զերծ կը մնայ։

Դասնօր. — Անխիղճ մ'ըդեկ մեր վաճառող նիրը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յանախորդներուն խորհուրդ կուտանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չանեն։ պէտք է պահանջեն որ չիրերը Բիրքոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Մեկ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Պ. Պ.

Ա. Ռէգքիա Զալաթիա

Էքօնոմիք Թոօքէռթիվ Զալ., Բերա, Գալիթ եւ Գատրգիւղ

Բարատօրալ եւ Մէլէթիատիս Զալաթիա

Ժ Սթավրօքալս »

Սթավրօքալս Եղբարք »

Քօթթաքի Եղբարք »

Թէպէրօղլու և Ընկ. »

Ժան Բ. Տէսիլա »

Վէնսան Գասապեան (դեղվ.) Գալիթ

Մէհմէտ Բեազիմ »

Թ. Լինօ »

Պ. Սէֆերեան »

Ժ. Վօնթիվիանօս եւ Ընկ. »

Էմիլ Լանդրսան Բերա

Տէմէթրաքօրալս եղբ. և Ընկ. »

Թ. Սուրէնեան Բերա. Կ. Պոլիս, Զալաթիա

Օսմիէթէ տէ Բրօտիւքթէօր մը

Ֆրանս Բերա

եւն. եւն. եւն. 50—23

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուականի Կայս. հրամանագրին Ե. և Ժ. յօդուածներու արամադրութեան և 1903 սեպտ. 1/14 թուականի յաւելուածական հրամանագրին տրամադրութեան համաձայն, Բանձրի երկթուղիի հետեւեալ թիւերը 165,592, 262,178, 446,317, 271,549, որոնք 1878 օգոստոս 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չտած և տակաւին չեն ներկայացուած գանձելու համար, յաւելիկայ 1908 օգոստոս 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 9—7

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

Ազգ.— 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրամանագրին 5րդ հատուածին Ե. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. Քոնվէրթի փոխառութեան պարտաթուղթերու թիւ 38 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1902 սեպտ. 1/14ին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ յաւելիկայ 1908 սեպտ. 1/14 չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

Ազգ.— 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրամանագրին Դ. յօդուածին համաձայն, 1890ի 4% Բրէօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերուն թիւ 24 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1902 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1908 սեպտ. 1/14 չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 10—7

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1908

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ազգ.— Թղթակցութիւններու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Էկիրտիր գաւառակին (Գոնիա) մէջ գտնուող Բէյօրիւ Օղլուի և Գավալայի լճին ձգնորութեան աւազները, որոնք նախապէս երեք տարուան համար 92,000 դրուշի վարձակալութեան տրուած էին և պայմանաժամը կ'աւարտի օգոստոսի վերջը, ամսուրդի դրուած են յունիս 1ին սկսեալ, երեք տարուան համար վարձու տրուելու։ Անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այս ամսուրդին և կը փափաքին տեղեկութիւններ ստանալ ամսուրդի պայմաններուն վրայ, կրնան Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Զկնորսութեան ճիւղ) ներկայանալ, հարկ եղած երաշխաւորութեամբ։

Ազգ.— Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ 500, 1000, 1500 և 2000 քիլօ ցոյց տուող կշռարդներ, ալ կշռելու յատկացուած, ինչպէս նաեւ խոշոր կշռելու յատուկ ինքնաշարժ կշռարդներ պիտի գնէ։ Անոնք որ կ'ուզեն առաջարկներ ընել այս մասին, պարտին Հանր. Պարտքի մասակարարական ճիւղին դիմել, որ հարկ եղած տեղեկութիւնները պիտի հաղորդէ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն 3—2

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.— 1904ի օսմ. 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յաւելիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին աւարտող թիւ 4 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Զալաթիոյ կիւչեներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ միջօրէն յետոյ, բայց ի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտաթուղթերուն քնկերացած կտրօնները փոխարէն պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Զալաթիա։

Ազգ.— Մարքայիին 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յաւելիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին աւարտող թիւ 11 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Զալաթիոյ կիւչեներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բայց ի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտաթուղթերուն ընկերացած կտրօնները փոխարէն պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Զալաթիա։

Ազգ.— 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յաւելիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 24 կտրօնին, ինչպէս 3/16 յունիսի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չտնած պարտաթուղթերուն ամորթիները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Զալաթիոյ կիւչեներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10էն մինչեւ ժամը 2½ կէս օրէ յետոյ, բայց ի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտաթուղթերուն ընկերացած կտրօնները եւ ամորթի պարտաթուղթերուն փոխարէն, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Զալաթիա։

Ազգ.— 1901-1905 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յաւելիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 6 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Զալաթիոյ կիւչեներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բայի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտաթուղթերուն ընկերացած կտրօնները փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Զալաթիա։

Կ. Պոլիս 30 յունիս 1908 13—8

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԻՐԹՕՆԸ — 110 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄԱՐԻԱՆ ՎԸԼԺԻՈՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

ՎԸՐԴՈՎԻՉ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

— Ինծի ցուցուցէք այդ բարձրաստիճան ճամբորդը. կ'ուզեմ տեսնել զինքը, ըսաւ Ժանն։

— Դիւրին բան է, պատասխանեց Մորիս Լը Շաբ։ Վագոն-սալոնի մը մէջ ատանին կը ճամբորդէ։ Ճանչցողի երեւոյթ մի՛ տուր՝ ա՛ն։ Ակնարկ մը ձգելով անցէ՛ք։

Ժանն իր ամուսնոյն հետեւեցաւ. այս վերջինը թեթեւ արմկոտրումով մը ցոյց տուաւ քսանչարիման մը, ուր Թիկնաթոռի մը մէջ բարձրահասակ և նիհար մարդ մը փռուած էր, որ արծուեւռունգէր և սուր աչքեր ունէր, չէկ մորուքը ներկուած և այտերուն խնձորակները ցցուած։ Բայց անոր միտքերը տեսնելով՝ իմիններուս յաղթեցի։ Ըմբռնեցի որ իբր էրիկ մարդ պարտքի օգնութեան հասնիլ այդ տկար էակին։ Մնացեալը դիտես հարկաւ։

—Չեմ դիտեր, բայց կը գուշակեմ։

—Մարթ չուզեց որ նորէն տեսնեմ զինքը։ խնդրելով որ տան չնորհեմ իրեն՝ մոռնալու համար անցեալը։

—Բարիզէն մեկնածե՞ է մթէ։

—Յաջորդ օրն իսկ։

—Ո՞ւր գացած է։

—Մարթէն հրաւնդանը, Նիսի մօտ։

—Ճամբա կը գրե՞։

—Ամէն օր։

—Կը խորհի՞ տնոր վրայ...

—Միշտ։

—Ուրեմն պատեհ առիթն է քալիւ. ամէն բանի վախճանն է գալիւն։

Ալպէր գլուխը ցնցեց. այդ կարծիքը չունէր։

—Շատ պարզ փիլիսոփայութիւն մըն է ատ, բարեկամս։ Իրողութիւնը սա է թէ ամէն ինչ որ լաւ է՝ չի կրնար լուսդոյն ըլլալ։

Մինչ երկու բարեկամները այսպէս կը խօսէին, Ֆրանսայի մի